

**NGÀY
NAY**

Vì sao ông Phạm Lê Bồng
trúng cử nghị trường.

Riết

SỐ ĐẶC BIỆT về «NGHI VIỆN»

NGHỊ VIỆN TRUNG BẮC KỲ

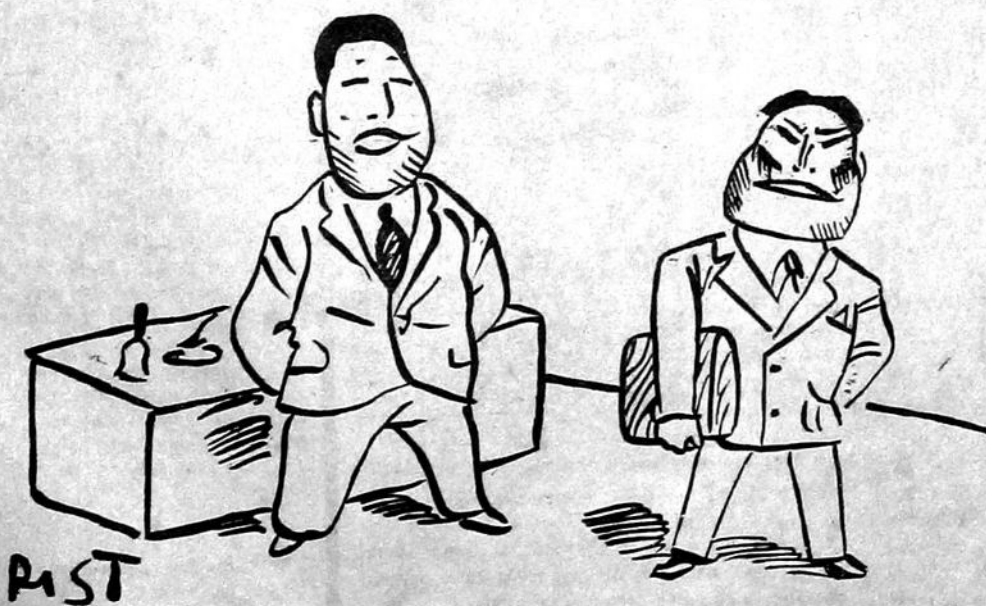
KHÓA NGHỊ VIỆN NĂM NAY

ÔNG thống sứ Châtel mở đầu bài diễn văn hằng năm bằng một lời khuyên các ông nghị :

« Các ngài sẽ tỏ lòng sốt sắng đến việc công-ích để khiến các nhà dự-bảo không đi bỏ vé vừa rồi phải hối hận, và để sau này mỗi khi thay đổi một phần dân biểu, họ sẽ đến bỏ phiếu thật đông ở các khu bầu cử. Như thế, các ngài sẽ làm cho các điều nghị luận của các ngài có giá trị đích đáng »

Lòng tin ở tư cách các ông nghị ấy một lát sau đã bị sự thực phá tan. Sự thực dè tiện, bỉ ổi, khiến cho dân chúng ngạc nhiên. Ngạc nhiên vì không thể tưởng có thể xấu xa đến thế, chứ nói cho đúng, thì ai nấy cũng biết thế nào cũng có sự xấu xa rồi. Tiền đã thắng, thắng một cách công nhiên, dương hoàng. Hầu hết các ông nghị đã vượt mặt bỏ cả chủ nghĩa, lý tưởng, bỏ cả danh dự, bòn phận, đi thờ đồng bạc trắng.

HOÀNG - ĐẠO

BÀN GIAO CÔNG VIỆC

P. H. LỤC. — Thôi, chào bác ; cái chuông bác nhớ lau chùi luôn cho nó khỏi rỉ nhé...

P. L. BÔNG. — Quan bác cứ yên lòng. Công việc chỉ có thể lại cũng không xong nốt thì chẳng hóa ra phụ lòng dân lắm sao !

Sô này do Thạch-Lam và Thê-Lữ trình bày và xếp đặt

Photo Hương-ký

Quang cảnh buổi họp đầu tiên của khóa nghị viên năm 1938, ở hội Khai-trí. Số người mặc âu phục đã chiếm phần đông.

BUỔI KHAI MẠC VIỆN

1908

Ba mươi

1908 — Buổi khai mạc đầu tiên của viện « Bắc kỳ tư vấn nghị viên »

ĐỀN 1938, TÂN TRÒ DÂN BIỂU ĐÃ DIỄN 30 NĂM

NGÀY 8 Septembre, ở hội quán Khai trí, Viện Dân Biểu Bắc-kỳ đã khai mạc. Nghĩa là các ông dân biểu khắp trong xứ đã tụ họp nhau để nghe diễn thuyết và đề bàn cãi những công việc mà người ta nói là ích quốc lợi dân.

Nếu căn phải tả cảnh buổi khai mạc ấy, thì cứ lấy tài liệu ở những bài tường thuật các khóa trước là đủ, bởi vì cái trò đó cứ y như cũ mà diễn lại, kể từ ngày viện Bắc-kỳ Tư Vấn Nghị Viên dời ra làm Viện Nhân Dân Đại Biểu (1921), đến nay đã tới 18 lần.

Nhưng viện năm nay nhiều người mặc Âu phục hơn. Số người mặc nam phục mỗi khóa một ít. Số các ông nghị chánh tông áo dài tay, quần ống cao, ống thấp, cũng ít đi.

Đó là sự tiến bộ độc nhất mà ta thấy ở trong viện. Nhưng đến cái sự nhỏ mọn ấy chúng ta cũng không được mừng, vì lại thấy nhiều ông Âu phục bánh bao, mây râu nhẵn nhụi, lại là những ông có lương tâm tối tăm và khuất khúc nhất.

— Khi ông Thống sứ an tọa rồi, ông Bùi-dinh-Tá, người cao tuổi nhất đứng dậy đọc bài chúc mừng. Giọng ông nhỏ và run quá, không ai nghe hiểu gì. Mà cũng không ai cần nghe đề hiểu. Cả đến bài Pháp văn của ông Đặng-vũ-Hi, người ít tuổi nhất.

Rồi ông Thống sứ đọc diễn văn khai mạc. Ông kết luận cám ơn các ông nghị đã nghe diễn văn một cách chăm chú lâu như thế và « coi đó là một chứng cứ của cái chân giá trị về sự cộng tác của các ông nghị viên ».

Sau khi các quý khách ra về, viện trở nên ồn ào và hỗn độn.

Các ông nghị thăm thì bí mật. Những cái nắm tay, những cái đưa mắt hữu ý, những câu nhắc bóng gió : đây là giờ mà những mưu cơ, manh khỏe bắt đầu áp dụng. Người ta đoán sẽ có sự cạnh tranh kịch liệt, sự lừa lọc, sự phản phúc.

Ông Bông, ông Lục đứng lên ứng cử nghị trưởng, như hai đố vật sắp thử một keo. Ông Diên, nhân danh đảng Xã hội, cũng điềm đạm giờ tay ứng cử, không hy vọng gì bởi số phiếu ông chờ đợi chỉ có 13 của 13 ông nghị Mặt trận Dân-chủ. (Con số thật không may, và bởi thế, vòng đầu, xuống còn có 7 : sáu người đã phân 1)

Từ đây trở đi, các ông nghị chia phe đảng, — nói cách thì đúng hơn, bởi có đảng quái gì, trừ

đảng Xã hội, — khích bác và cãi nhau những cái vụn vặt, trẻ con, tụn mủn và eo hẹp.

Và mỗi lúc các ông đi quá một chút, câu hùng biện hay phân trần đã quá dài, các ông lại bị gọi lại trật tự bởi người đại diện của chính phủ. (Theo lệ, viện không được bàn cãi gì cả, bầu ai cứ việc bầu). Chúng ta có cảm tưởng một bọn nhỏ chơi đùa có người lớn trông nom, hề nghịch quá thì không được.

Sau cuộc bỏ phiếu vòng nhì, ông Bông trúng cử, 60 phiếu đối với 58 phiếu của ông Lục. Và hai phiếu trong viện.

Một loạt tiếng vỗ tay nổi lên mừng ông viện trưởng mới.

Người ta ngạc nhiên và buồn rầu cho ông Lục : vì nếu ông được thêm một phiếu nữa thì ông thắng.

Một người đã thay một người trên ghế « danh

Photo Hương-ký

Hai bên viện phân chia tả, hữu. Trong cùng, trên bục cao, ông thống sứ Châtel đang diễn thuyết.

giá » nhất. Còn viện vẫn y như cũ, chẳng tiến được bước nào. Đó là điều mà chúng ta đáng buồn.

À, nhưng mà có một sự thay đổi rất quan trọng tôi quên nói : năm nay các ông nghị được gọi lên lĩnh bằng và dấu hiệu đeo ngay tại viện.

Băng đề lồng kính treo trong nhà : dấu hiệu đeo trên ngực để mọi người nhận biết là ông nghị. Không có người dân chúng họ quên mất.

Thạch Lam

MỠI bây giờ sáng, chúng quanh Đền Thủy quang cảnh đã thấy tập nập. Có phước bay phấp phới, người đi lại chen chúc. Một toán lính khố xanh xếp hàng trước hiên đợi ông Thống sứ đến.

Ngoài hàng hiên trước phòng hội đồng, một số đông các văn thân ở trường Đông kinh nghĩa thực đứng tụ họp bàn tán. Họ kéo nhau đến xem buổi khai mạc đầu tiên của viện Bắc kỳ tư vấn nghị viên, xem các ông nghị làm việc ích quốc lợi dân, thực hành lần đầu « cái ý muốn độ lượng và khoan hồng » của chính phủ bảo hộ. Các ông nhà nho ấy quần chùng áo dài, vẻ người lướt thướt, nhưng không kém sự hăng hái. Các ông đến để ủng hộ cho một văn thân danh tiếng trong bọn các ông, ông Nguyễn xuân Quảng, nguyên tiến sĩ xuất thân, và hiện đang nhậm chức Lạng Sơn An Sát Sứ.

Lần vào đám đó, người ta thấy lúc đặc vài ông lấy học, để nhận ở cách đi đứng giản dị hơn : đây là các ông ở trường hậu bổ và trường Thái hà của ông Bùi đình Tá, đến ủng hộ cho ông Nguyễn hữu Thu dit Sen.

Trong phòng hội đồng, các ông nghị viên cũng đang bàn tán : người ta nhận thấy vẻ người khỏe mạnh và thẳng thắn của ông Trần tán Bình, vẻ nhanh trai của ông Đỗ Thiện, vẻ điềm đạm của ông Đào văn Sử. Ông Bùi đình Tá, trẻ măng và hồng hào, đứng nói chuyện với ông Ng-hữu-Thu bạn âu phục, chiếc mũ melon mới cầm tay. Ông Nguyễn xuân Quảng, vẻ đường hoàng và nhã nhặn, đang cười nói với ông Đào hoàng Mai, lưng thụng trong chiếc áo dài.

Trong một góc phòng, yên lặng và sơ sệt, mấy ông nghị Thờ và Nàng đại biểu các khu vực nhà binh Cao-bằng, Lai-châu, Hà-giang, Moncay, đứng nép vào nhau, như lạc loài và bơ vơ.

8 giờ, ông Thống sứ và quan khách đến.

Sau bài diễn văn khai mạc, các ông nghị bắt đầu bỏ phiếu bầu các trưởng ban (viện lúc bấy giờ chia ra làm 3 ban) : ông Đào hoàng Mai trưởng cả trưởng ban các nhà Thương

DÂN BIỂU BẮC-KY

1938

nam tru'oc

mai, một ông Châu trưởng cũ trưởng ban các ông nghị thay mặt khu vực nhà b nh. Chỉ có việc bầu trưởng ban các nhà tri thức là gay go nhất, bởi vì quan trọng nhất: ba lần bỏ phiếu ba lần ông Nguyễn hữu Thu và ông Nghiêm xuân Quảng đều bằng phiếu. Sau lần thứ ba, toàn viện quyết định ai hơn tuổi sẽ thắng. Lục giấy khai sinh, ông Thu hơn ông Quảng hai tháng tuổi, được trúng cử.

Tin ấy truyền ra, bọn văn thân ở ngoài lợng làm bất bình, tỏ vẻ phẫn đối. Đến lúc ông Thu lên ngồi ghế chủ tịch và đọc những câu hỏi mà chính-phủ đã đưa một tháng trước cho viện xét, người ta nghe thấy những tiếng phê bình của các ông nghị thán nho:

— Ông trưởng ban lù đủ lắm!
— Đọc quốc ngữ không thông, về đi!

— Nhưng cho ông Quảng đi thôi!
Mà quả thật những bản quốc ngữ ông Thu đọc có một lối văn ngổ nghê và quê kệch lắm, không lọt tai các văn thân là những người ưa ngắm thơ Đường, Tống xưa nay. Sự ồn ào mỗi lúc mỗi tăng. Trong phòng hội đồng các ông nghị đã hỗn loạn. Chính phủ phải vội vàng đem thêm lính đến giữ trật tự.

Nhưng may thay, đến buổi chiều viện họp, ông Bùi đình Tá đứng lên phân trần và giải xếp, việc mới yên. Các văn thân thôi không phản kháng nữa, và ông Thu được yên tĩnh mà làm việc.

Buổi khai mạc đầu tiên của viện Bắc-kỳ tư vấn nghị viện đã nhiệt liệt và hăng hái lắm. Mà nhiệt liệt về sự công ích. Chứ không như bây giờ.

Thạch-Lam

Khóa nghị viện đầu tiên của Bắc-kỳ (1908) — Hai người mặc áo phục đứng giữa là: bên trái: ông Nguyễn hữu Thu (nghị trưởng), bên phải: ông Đào văn Sửu; bên tay phải Ô N. H. Thu là ông Đào huông Mai, rồi đến ông Trần tấn Bình.

Hàng trên cùng, từ trái sang phải: ông Đỗ Thận, ông Nghiêm xuân Quảng, cách một ông nữa rồi đến ông Bùi đình Tá.

BẦU VIỆN TRU'ÔNG

SAU bài diễn văn dài của ông Châtel, mọi người thờ dài, tươi tỉnh lên, như thoát một sự dè dặt.

Người ta mừng vì khỏi phải ngồi yên lặng, mà sự dè dặt lúc trước chỉ là do sự bắt buộc lễ phép đó: không mấy ai hiểu những điều khó chịu trong bài diễn văn.

Đến lúc cùng với ông Thống-sứ, các «quan khách» dự lễ khai mạc kéo ra về, thì toàn viện hơn hử thêm lên. Họ nhón nháo gọi hỏi hoặc ra hiệu kín cho nhau. Bảy, tám người đi từ chỗ này sang chỗ khác thì thăm. Từng đoàn người tự nhiên tụ tập si sào trên các hàng ghế. Người ta ngạc nhiên rằng những bộ dạng ngoan ngoãn lúc nãy đột nhiên thành sự hỗn độn mau chóng lạ thường.

Không - khi đòi hỏi đi. Nhưng từ sự nghiêm trang giả vờ đòi ra những bản vi nghịch mắt. Họ không giấu diếm nữa. Những sự toan tính, những cơ mưu tranh danh, trong đó tiền bạc sai khiến lương tâm; những mảnh khoe thắm kín họ dự bị trước khi bước vào đây, đến bây giờ hiện

cả ra, và là sự hoạt động đường hoàng của nghị viện!

Người chứng kiến lơ đãng nhất cũng phải chú ý đến những cử chỉ quá rõ rệt của họ, và tấm lòng hồ hững hờ nhất cũng thấy lợm lợm đến rùng mình.

Tiếng chuông ở tay ông già Bùi đình Tá làm cho sự ồn ào dẹp bớt. Ông nói mấy câu nhỏ, nhắc lại một lần nữa cũng không ai nghe thấy, nhưng ai cũng hiểu: Cuộc bỏ phiếu bắt đầu.

Ứng cử nghị trưởng có ba người như ai cũng đã biết từ

Ông Viện trưởng mới, Phạm lễ Bông

trước, nhưng người ta vẫn hỏi lấy lệ:

— «Ngài nào ra ứng cử xin nói lên!»

Ông Phạm lễ Bông đứng lên. Rồi ông Võ-đức-Diên đứng lên sau lời giới thiệu của ông Chương.

Sau cùng, ông Phạm huy Lục, làm gái hơn, phải đề người ta gọi mãi mới thưa. Ông đứng lên, bộ mặt thành cái đềm xám đen trên hàng ghế cuối cùng, và hai mắt ông nhấp nháy.

Sau mấy lời tuyên bố vô ích, vì không ai quan tâm, người ta gọi từng người lên bầu để cho chúng ta được thấy một trò

ngịch mắt hơn nữa. Đây tôi xin chép theo sự thực và phải nói trước đó là sự thực — vì nó rất khó tin. Tôi lại đã có sự ngờ vực sung sướng — nhưng rất chóng tan! — rằng những trò diễn ra trước mắt tôi chỉ là cảnh tượng trông thấy trong lúc hoảng hốt.

Trên bục gỗ, một cái bàn dài phủ thảm xanh, là chỗ để hòm phiếu, cùng với những người kiểm phiếu ngồi chung quanh. Sau cái bàn xanh, một cái bàn nữa kê ở một phía, áp bức tường trong cùng, gần chỗ ngồi của nhà báo. Trên bàn này có sẵn ba hạng phiếu in tên ba người ứng cử. Người bầu cử ở dưới kia phải lên lấy phiếu ở đấy rồi đưa cho ông chủ tịch kiểm phiếu bỏ vào hòm. Nghị viện muốn tránh sự nề nang ép uống cho mọi người. Thực là ngay thẳng, thực là quang minh.

Nhưng người ta không cần phải đợi lâu mới biết đó là sự quang minh của trò quỷ thuật.

Chín phần mười các ông nghị đều ngoan ngoãn theo cái lệ mới mẻ và... thanh liêm ấy. Họ lên, họ đến bên bàn phiếu, họ lại lựa chọn nữa; nhưng bấy giờ trò quỷ thuật mới giờ ra. Họ đứng sát vào cạnh bàn để chiều ý sự công bằng, họ rút ở trong mình ra, hoặc từ túi áo, hoặc từ ống tay, cái phiếu mà họ mang lên theo, rồi quay ra, họ đưa cho người ta bỏ vào hòm, mặt thần nhiên hoặc vui vẻ bình tĩnh, như người lương thiện.

Trong lúc ấy, dưới kia có những con mắt chăm chú và cay nghiệt, nhìn theo họ từng cử chỉ để kiểm sát sự chung thành của họ đối với phái mình. Nhiều ông

Thế-Lữ

(Xem tiếp trang 20)

LỊCH-SỬ

Vì một việc biến động, nên sau năm đầu, ông Toàn-quyền Klowbusky bỏ viện Bắc-kỳ tư-vấn nghị viện (Chambre consultative du Tonkin), và đổi ra Hội-đồng tư-vấn Bắc-kỳ (Commission consultative du Tonkin). Hội-đồng này chỉ có những kỳ mục, chức dịch, là được bầu cử và ứng cử, trong đó lại có những quan lại do chính-phủ cử ra và đặt người cao tuổi nhất đứng đầu. Đến mãi năm 1917, sau việc ném bom ở Hanoi-Hôtel, ông Toàn-quyền Sarraut mới lại phục hưng lại chế độ nghị-viện trước và lấy tên cũ.

Năm 1921, Bắc-kỳ tư vấn nghị-viện lại đổi ra làm Bắc-kỳ nhân-dân đại-biểu-viện — và các ông nghị thành các ông dân biểu từ đây.

Viện trưởng từ trước đến nay là những ông này:

Ông Nguyễn hữu Thu

Ông Nguyễn hữu-Cự

Ông Nguyễn hữu-Tiếp

Ông Phạm huy Lục

Ông Phạm lễ-Bông

... Ta có thấy sự tiến bộ không?

BUỔI HỌP Ở HỘI QUÁN ĐẢNG XÃ - HỘI của Ủy ban liên lạc Mặt Trận Dân Chủ

CHUNG QUANH

DÂN BIỂU

NGƯỜI ỨNG CỬ THỨ TƯ

Tối hôm ấy vừa tới hội quán của đảng Xã-hội, chúng tôi đã nghe thấy láo xào chuyện nọ chuyện kia. Và người ta nói thêm vào tận tai chúng tôi những lời tố cáo mà người ta cho là quan trọng.

Chín giờ rưỡi, vẫn mới lúc đặc có đám ông nghị Mặt trận Dân chủ. Nghe thấy tiếng hỏi nhau: « Ban Lộ đến chưa? - Sao Lộ lại không đến? » Còn ai biết tại sao. Xem ra ai ai cũng tha thiết âu yếm nghĩ đến bạn Lộ. Và tưởng như nếu bạn Lộ không tới, thì để thường cuộc hội họp không thành. Nhưng may thay bạn Lộ tới giữa lúc người ta không ngờ hay rất ngờ rằng bạn Lộ muốn « chuồn ».

Bạn Luận bàn mạnh và bàn suông với tôi:

— Trong hai ông Bông và Lục thì chỉ một mình Lục là có thể theo bản chương trình tối thiểu của chúng ta được mà thôi.

Đi trước ý muốn của bạn Luận, tôi tiếp luôn:

— Thế thì ta còn đợi gì mà không mời ông Lục vào Mặt trận Dân-chủ và ký tờ cam đoan trung thành với bản chương trình ấy.

Bạn Luận như được gãi vào chỗ ngứa với giọng bạn Chương:

— « Toa » đánh ở tở đi tìm Lục đến ngay để hỏi xem « lúy » có ưng như thế không ».

Nhưng bạn Chương nhất định không chịu nghe theo vì không muốn bị liên lụy.

Bắt đầu. Cử tọa đồng thanh bầu ông Lemerre chủ tịch buổi hội họp và ông Tri thư ký.

Ông Lemerre ôn lại các việc trước: đảng Xã-hội đã cử bạn

Nguyễn văn Lộ ra tranh viên trưởng với hai ông Lục và Bông.

Bạn Luận cho biết rằng bạn Lộ có ngờ ý muốn điều đình với ông Bông để hể vòng đầu ai kém phiếu thì sẽ nhường cho người hơn phiếu mình. Cử tọa nghe và lạnh toát cả người tuy trời nóng như thiêu như đốt.

— Bạn Lộ định trả lời ra sao? Chậm rãi, bạn Lộ lè nhè và li

Ông Nguyễn Văn Lộ

nhí mấy câu tiếng Pháp nhát gừng: « Je veux battre Luc.. Il y aura surement un quatrième candidat.. Je verserai mes voix (sic) à ce quatrième candidat. Bông aussi versera ses voix au quatrième candidat ». Hình như ông Lộ muốn nói rằng thế nào ông ta cũng đánh đổ ông Lục và vì thế ông ta đã cùng ông Bông tìm được một phương pháp rất hùng hồn là bầu cho một nhà ứng cử thứ tư.

— Nhà ứng cử thứ tư, ai mà ghé gớm thế? cử tọa lảo xào hỏi.

Tức thì ông Lộ quay lại đáp:

— Đó là bí quyết của các cuộc bầu cử, phút cuối cùng người ta mới ra.

Thì ra thế, đến phút cuối cùng người ứng cử thứ tư mới chui ló mặt. Cái bí quyết ấy bi... thực.

Nhưng ông Lacoste lại không

phục cái bí quyết lạ lùng ấy. Ông đứng phắt dậy đập bàu trở vào mặt ông Lộ mà thét:

— Trong bọn ta có một tên phản bội. Một đảng Xã hội ăn cắp với đảng Bảo hoàng? Còn có gì bần hủ hơn nữa? Sự đó làm tôi ngã ngựa. Nếu trong đảng ta có nhiều đảng viên như thế thì tôi chỉ còn việc ngã mũ mà xin lui.

Vừa nói, ông Lacoste vừa sấn mồm ống tay cụt của chiếc áo lót xám. Trông như ông thách đánh nhau với ai.

Ông Lộ đáp lại bằng mấy tiếng ho sù sụ, vì ông ta đương ốm (ông ta vừa bị sốt rét thương hàn khỏi. Rõ khổ! việc dân việc nước làm cho ông ấy ốm cũng chả được nghỉ ngơi!)

— Ông Lộ nói nữa đi! nói nốt đi! Ai nấy thức giấc. Nhưng ông Lộ nhất định không nói nữa: « Parce qu'il a dit cela, tiếng tây ông Lộ, je ne parle plus ».

Tuy vậy mà nề lời các « bạn », ông ấy cũng nói nữa, nghĩa là ông ấy chỉ li nhí dích ra tiếng Annam những câu mà ông ấy đã li nhí nói bằng tiếng Pháp.

Ông chủ tịch cho những lời đó là phiếm, vì buổi hội họp chỉ có một mục đích: xét xem vòng thứ hai bỏ phiếu cho ai? Bàn cãi một hồi, câu đề nghị sau này được đại đa số tán thành: là lần thứ hai cũng như lần thứ nhất, mười ba ông nghị Mặt trận Dân-chủ đều bỏ phiếu cho người mà các đoàn trong Mặt trận Dân-chủ cử ra.

Muốn được chắc chắn, các đoàn ấy yêu cầu các ông nghị ký vào tờ cam đoan mà ông chủ tịch đã cho đánh máy làm nhiều bản.

Đến lượt ông Lộ sắp ký, ông Lacoste lại đứng dậy thét:

— Ông ta không cần ký. Nhưng các bạn cũng khẩn khoản xin được chữ ký quý báu của ông Lộ, tuy ông đã có ý dối.

— Nhưng người mà đoàn cử ra là ai?

Cử tọa nhao nhao lên hỏi: — Là tôi chứ còn là ai, vì đảng Xã hội đã cử tôi ra, — ông Lộ vội đáp. Một người nói:

— Nhưng hôm nay không phải chỉ có một đảng Xã hội mà còn có các đoàn thế khác trong Mặt trận Dân-chủ.

Ông Lemerre đứng lên hỏi:

(Xem tiếp trang 18)

Đánh dấu vào một hành vi lặn sòng vào Mặt Trận Dân Chủ

Nhắc lại chuyện cũ

CẦN PHẢI nhắc qua chuyện cũ. Cuộc tổng tuyển cử nghị viên vừa rồi chúng tôi là những người trong hàng ngũ Mặt trận Dân chủ, đã ủng hộ cho những người tranh cử, chịu ký nhận theo bản chương trình tối thiểu do Mặt trận Dân chủ thảo ra. Với sự ủng hộ này, ai cũng biết, nó không phải có tính chất ủng hộ một cá nhân nào, mà là ủng hộ cho một bản chương trình tối thiểu. Vì, muốn thực hiện bản chương trình tối thiểu ấy, nó cần ở sức tranh đấu của Mặt trận Dân chủ và dân chúng ngoài viện, nhưng cũng có thể ảnh hưởng thêm vào, bằng sức tranh đấu của các ông dân biểu trong viện nếu họ trung thành với bản chương trình tối thiểu ấy.

Từ ủng hộ đến kiếm diêm. Chúng tôi đã ủng hộ cho những người chịu nhận theo bản chương trình tối thiểu của Mặt trận Dân chủ; cố nhiên là chúng tôi phải kiếm diêm luôn luôn đến hành vi của những người mà chúng tôi ủng hộ. Một lẽ rất tự nhiên nữa là, khi chúng tôi đã kiếm diêm một hành vi phản bội với Mặt trận Dân chủ, với bản chương trình tối thiểu, thì, chúng tôi sẽ là người đầu tiên, tố cáo những sự phản bội ấy và vạch ra những mặt phản bội ấy.

Trước ngày họp của viện dân biểu

Cuộc tranh cử dữ dội của hai ông Bông, Lục đã kéo việc viện trưởng thành ra một vấn đề trung tâm của viện, và đã đem tiền tài, đem thể lực đánh tạt cả những ý định của bọn dân biểu non bóng vía. Rồi, sự tiến công ấy đã xâm phạm đến cả mặt trận Dân chủ và làm lộ mặt một bọn đầu cơ vừa mới đánh lộn sòng vào Mặt trận Dân chủ.

Tối hôm 6 Septembre, các đại biểu của các đoàn thể trong Mặt trận Dân chủ đã họp tại hội quán đảng Xã hội để ấn định về việc cử người ra ứng cử viên trưởng. Trong cuộc thảo luận, ai nấy đều nhất định rằng: giữa hai ông Bông, Lục, Mặt trận Dân chủ không coi người nào kém nguy hiểm hơn người nào. Đã vậy, những nghị viên trong Mặt trận Dân chủ chỉ có thể bỏ phiếu cho một người ứng cử của mặt trận Dân chủ, từ lần thứ nhất cho cả đến lần thứ hai, chứ không được bỏ phiếu cho Bông hay Lục. Người được các đoàn thể của Mặt trận

MUA MAU KÈO HẾT VÌ SỐ IN CÓ HẠN :

Répartition mensuelle du programme des études

SOẠN THEO BÚNG CHƯƠNG-TRÌNH MỚI CỦA NHÀ HỌC-CHINH
Cours Supérieur và Moyen — Giá 0\$18 một tờ
Cours Elém., Prép. và Enfantin — Giá 0\$12 một tờ
Ở xa mua, thêm mỗi tờ 0p.02 cước gửi

Nhà in MAILINH
57, Phúc - Kiến - Hanoi
xuất bản

CỦ' VIÊN TRU'Ở'NG

Các hành vi trong bóng tối

GHẾ VIÊN TRƯỞNG

BÁC - KÝ

phản bội của bọn đầu cơ đã đánh và sự vi tốc của đảng Xã hội.

dân chủ cử ra hôm ấy là ông Võ đức Diên, một đảng viên Xã hội.

Những hành vi ám muội của một bọn nghị

Trong một bản điều tra mà anh Khuất duy Tiến, đại biểu nhóm Tin Túc, đã đem ra báo cáo tại buổi họp của Mặt trận Dân chủ, chúng ta thấy những gì?

— 10 giờ sáng ngày 31 Aout, một bữa chén tại nhà ông Phạm lê Bông ở phố hàng Bồ. Khách dự tiệc có các ông nghị Tế ở Nam trực, nghị Mậu ở Xuân trường, không cần kể hai ông Phạm Tá, Đình khắc Giao là người nhà ông Bông, người ta còn thấy ở đó có cả hai ông Hà van Bình (nghị viên Ninh-bình, đảng viên Xã hội) và Phan gia Hội (nghị viên Thái-bình, Mặt trận Dân chủ) nữa.

— Chiều ngày 1er Septembre, ông Trần cao Đàm (nghị viên Thái-bình đảng viên Xã hội) đã cùng ông Đào đức Quý (nghị viên Thái-bình, đảng viên Xã hội) đến ăn cơm tây tại Shanghai Bar cùng với ông Phan trần Chúc, rồi ngấu nhien hay cố ý, ông Phạm lê Bông thỉnh linh đến

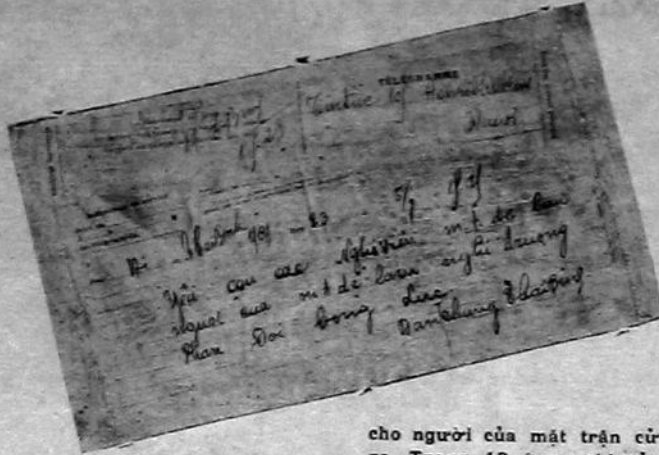

Ông Trần Huy-Liệt

và nói về việc bầu nghị trưởng. Sau bữa tiệc, các ông Đàm và Quý lại xuống xóm Vạn-thái hát ả đào mà những người gặp gỡ tại chầu hát cũng không có ai khác hơn là các ông Phạm lê Bông, Phan trần Chúc, thêm vào đó ông Nguyễn van Lộ.

— Ngày 3 Septembre, ông Nguyễn van Lộ (nghị viên Thái-bình, đảng viên Xã hội), một người mà từ trước đảng Xã hội đã chỉ định ra ứng cử viên trưởng, đem ô tô về Thái-bình rước các ông nghị tỉnh Thái lên Hà-nội, rồi buổi tối đưa xuống xóm Khâm-thiên giới thiệu với ông Phạm lê Bông. Buổi hát hôm ấy có các ông Nguyễn van Lộ, Trần cao Đàm, Đặng ngọc Phơn (nghị viên Thái Bình, Mặt trận Dân chủ), Lương duyên Tùng (nghị viên Thái-bình), thêm vào đó các ông Phạm lê Bông, Phạm Tá, Phan trần Chúc và hai người lạ mặt.

Đây là ảnh chụp một bức điện tín của dân gửi cho các ông nghị Mặt trận Dân chủ: yêu cầu các ông phải bỏ phiếu

cho người của mặt trận cử ra. Trong 13 ông nghị của mặt trận, 8 ông đã gác ngoài tai lời yêu cầu đó rồi.

Trong khi ông Bông thương thuyết với ông Phơn thì ông Tá thì thăm với ông Tùng mà ai cũng biết câu chuyện không ra ngoài vấn đề viện trưởng.

Một cuộc hội nghị giữa các ông nghị Mặt trận dân chủ ở Thái-bình

Tối hôm 7-9, nghĩa là trước hôm viện khai mạc, tại nhà ông Nguyễn van Lộ đã có cuộc hội nghị giữa các ông nghị Dân chủ ở Thái-bình. Thêm vào đó có ông Vũ van An, một cố động viên của ông Bông.

Trước câu chất vấn của anh Nguyễn công Truyền thay mặt cho một số dân chúng Thái-bình, về thái độ của mỗi ông nghị, các ông Nguyễn-van Lộ, Đặng ngọc Phơn, Phan gia Hội đã tuyên bố rõ ràng là nhất định bỏ phiếu cho ông Phạm lê Bông, chứ không bỏ phiếu cho ông Võ đức Diên, người ứng cử của Mặt trận Dân chủ. Chúng tôi phải ghi thêm vào đây là, về

phần ông Lộ, chính tối hôm trước, trong cuộc hội nghị của các đại biểu Mặt trận Dân chủ mà ông có mặt, ông Lộ đã theo lời quyết nghị chung mà ký tên vào bản cam đoan bầu cho người ứng cử của mặt trận dân chủ là ông Võ đức Diên, thì nay, bản cam đoan chưa ráo mực, ông đã phải sạch lời hứa trước mà không một chút ngưng ngưng. Còn ông Đặng ngọc Phơn, ông cũng « cương quyết » mà nói phăng ngay rằng: « bỏ phiếu cho ông Diên chỉ là bỏ xô! Vạ gì vừa được tiền vừa được ơn mà lại không làm! » Hai ông Đào-đức-Quý và Trần cao Đàm thì thái độ không rõ ràng. Duy có anh Hồ-sĩ-Đào (nghị viên Thái-bình, Mặt trận Dân chủ) tuyên bố là phục tùng lời nghị quyết của Mặt trận Dân chủ mà bỏ phiếu cho ông Võ-đức-Diên.

Chiến thuật của ông Nguyễn van Lộ

Theo lời tuyên bố của ông Nguyễn van Lộ và mấy người cùng một

chủ trương hôm ấy, thì các ông quyết tình bỏ phiếu cho ông Bông, cố nhiên không phải theo chủ nghĩa Bảo hoàng mà là muốn lợi dụng ông Bông để đánh đổ ông Lục Bông được và Lục thua, các ông sẽ được dự vào ban trị sự để làm việc. Sang năm đây, các ông sẽ lại đánh đổ Bông mà nắm quyền chính vào tay mình, như thế mới có thể đủ phương tiện để thực hành những điều trong bản chương trình tối thiểu của Mặt trận Dân chủ. Thế nghĩa là: vi trung thành với Mặt trận Dân chủ và quyết thì hành bản chương trình tối thiểu, các ông núp dưới bóng cờ Bảo hoàng để đợi thời cơ mà làm việc. Các ông tuyên bố vậy, chúng tôi hãy tin làm vậy mà chưa cần phê bình.

Bên giờ quyết định

10 giờ sáng hôm 8-9 vừa rồi đã phô bày cho chúng ta thấy rõ những mặt vô liêm sỉ đã đánh lộn sông vào Mặt trận Dân chủ. Các ông Nguyễn van Lộ, Phan gia Hội, Đặng ngọc Phơn, Hà van Bình đã công nhiên đứng vào hàng ngũ của ông Phạm lê Bông và ông Nguyễn mạnh Hiền (nghị viên Thái-nguyên, Mặt trận Dân chủ) thì không biết biến vào hàng ngũ Bông hay Lục, nhưng đã bỏ xa mặt trận dân chủ. Cuộc bỏ phiếu bầu viện trưởng lần thứ nhất, ông Võ đức Diên chỉ được có 7 phiếu trong số 14 phiếu của Mặt trận Dân chủ, nghĩa là trong số có 7 kẻ đã phản bội Mặt trận Dân chủ.

Chỗ này là chỗ vi tốc của đảng xã hội

Theo nghị quyết của Mặt trận Dân chủ hôm trước thì, từ cuộc bỏ phiếu lần thứ nhất cho tới cuộc bỏ phiếu lần thứ hai, người ứng cử của Mặt trận Dân chủ vẫn không được lùi bước mà ngã về phe Bông hay phe Lục. Nhưng, một việc làm đã trái hẳn, là tới cuộc bỏ phiếu lần thứ hai, đảng Xã hội

(Xem tiếp trang 18)

Trần Huy-Liệt

CHEMISSETTE
PULL'OVER
MAILLOT

CÉCÉ

Les tricots CÉCÉ se elassent toujours premiers
EXIGEZ LA VRAIE MARQUE CÉCÉ

Cu Chung

100, RUE COTON, HANOI — Tél. 5 23

AN-THAI

GRANDE FABRIQUE DE POUSSE-POUSSE
2, Ruelle Nguyễn-trọng-Hiệp
HANOI

??? 1936
XE KIỀU MỚI

Gấp khi gió kệp mưa đơn,
Đùng xe « AN-THAI » chạng
con cơ gi

Có bán đủ cả: Vải, Săm, Lốp
và đồ phụ tùng xe tay.

Ông Phạm Lê Bằng

CHÚNG TÔI chỉ hỏi một câu nhỏ :
— Chính sách của ông thế nào ?

Câu trả lời đến ngay, mau mắn, sẵn sàng và đầy đủ. Lời nói ông hoạt bát như một bài văn chơn chạ :

— Làm việc trong nghị viện, tôi không theo một chính kiến nào, không phân chia đảng phái, chỉ dốc một lòng nghĩ đến việc ích chung. Chúng tôi sẽ cộng tác trong sự thỏa hiệp, sẽ đề ý đến các điều có thể làm cho lợi dân nước, sẽ thành thực và mạnh bạo đặt lên chính phủ những nguyện vọng của quốc dân. Viện sẽ làm việc trong phạm vi của viện, có quyền làm việc được đến đâu thì hết sức làm đến đó và dùng cái quyền ấy đến triệt để, chỉ mong giúp ích được thực nhiều. Viện bây giờ còn trong quyền hạn một viện tư vấn, nhưng chúng tôi sẽ tổ chức một ban hành động chu đáo để có thể lưu tâm đến các việc cần thiết và tìm cách cho chính phủ chuẩn theo lời mình gêu cầu. Phương châm của tôi là : tổ chức lại cách làm việc cho hoàn toàn hơn để lợi dân ích nước...

Chúng tôi hỏi : — Với địa vị ông nghị trưởng Viện dân biểu, ông có ý theo đuổi những chính kiến ông vẫn tuyên bố trên báo Patrie Annamite và Nam-cường không ? Ông vội nói ngay :

— Không : Tôi xin nhắc lại rằng tôi không làm việc cho chính đảng. Bây giờ tôi chỉ nghĩ đến dân, chỉ làm việc cho dân. (Và ông nhắc lại những lời tuyên bố trên kia, giọng nói nhẹ nhàng và đều đều.)

Lời trên đây ông Bằng tuyên bố với phóng viên Ngày Nay.

Ông Võ đức Diên

ONG DIÊN tiếp chúng tôi trong phòng kiến trúc của ông ở phố Neyret. Vừa là chỗ quen biết nên cuộc phỏng vấn của chúng tôi hơi có chút thân mật hơn với những nghị viên khác. Chúng tôi muốn mượn xem tấm « bằng nghị viên » mà chính phủ phát công khai cho các ông hôm viện mới họp. Ông Diên lúc ấy mới sực nhớ đến, nhưng ông không biết đã « quảng » nó đâu mất rồi.

Sự lo lắng của ông đối với cái dấu hiệu long trọng mà nhà nước ban cho thực đáng trách. Nhưng chúng tôi thì chúng tôi tha thứ cho ông.

Ông Diên là người thường ngày vui tính, hay khôi hài có duyên. Nay vào hành động trong nghị trường, ông có nghiêm trang ra đời chút.

Chúng tôi hỏi ý kiến ông đối với việc thăng lợi của ông Phạm Lê Bằng. Ông đáp :

— Ông Bằng làm nghị trưởng chưa hẳn là một cái nguy. Ông ấy thẳng chỉ là cá nhân của ông ấy thẳng, không thể gọi là phái Bảo hoàng thăng được. Người ta cứ đồn rằng ông Bằng làm việc cho triều đình, làm việc cho ông Phạm Quỳnh để ông này ra Bắc làm kinh lược rồi ông Bằng sẽ làm quan to. Tôi thấy việc ấy không đúng và

một tin như thế có thể nguy hiểm được, vì sẽ làm tối mắt những ông nghị Lý Toét sính làm quan...

— Vậy ông cho việc ông Bằng làm nghị trưởng là một dấu hiệu hay hay dở ?

Ông Diên lưỡng lự chưa trả lời ngay, sau mới thông thả nói :

— Ông Bằng làm nghị trưởng thì trước hết có sự đổi khác. Nếu để Lục làm mãi thì... mèo già hóa cáo Tuy Bằng ở phái Bảo hoàng thực, nhưng ông ta chỉ làm nghị trưởng cho ông ta, khó lòng giữ trở lại được. Và lại ông An là người cộng tác với ông Bằng, đã nói trước : nếu ông Bằng mà tán tụng nhà vua thì ông An sẽ không cộng tác với nữa.

Ông nói thêm :

— Nhưng cứ để ông Bằng làm nghị trưởng mãi thì cũng không có nghĩa lý gì.

— Ông có hy vọng tìm thêm những đồng chí có thể có trong viện họp thành một sức mạnh để làm việc không ?

— Tôi vẫn có ý ấy. Nhưng kẻ cũng khó. Nếu chỉ giao tiếp bề bạn thường thì tôi đã có một ít bạn vừa trẻ vừa già. Nhưng chưa thể coi họ là đồng chí được.

— Câu hỏi sau cùng của chúng tôi là đối với viện, ông lạc quan hay bi quan ?

Ông cười :

— Trước kia thì tôi lạc quan, nhưng bây giờ thì... Trong viện, chín mươi phần trăm nghị viên không biết mình đến đây làm gì, không có chính sách gì, cũng không có ý kiến gì hết.

Rồi không tuyên bố gì nữa, ông kể cho chúng tôi nghe mấy câu chuyện khôi hài ông thấy trong mấy ngày thứ nhất làm nghị viên.

Thế-Lữ

Ông Bùi đình Tá

ONG BUI-DINH-TÁ là một trong những ông nghị đầu tiên ở Bắc-Kỳ. Bởi vậy việc từ chức của ông đã khiến nhiều người nghĩ ngợi. Người ta coi đó là một cách phản kháng yên lặng đối với kết quả cuộc bầu viện trưởng nam nay.

Bức thư ông gửi cho các bạn đồng viện là những lời khẳng khái mà không mấy bạn đồng viện để lọt vào tai. Ông hỏi nghị viên rằng : những vị tại mặt quốc dân bầu ra có phải như một đàn trâu lợn, gà vịt, có thể để người ta bỏ tiền ra mua hay không ?

Ông nói :

— Không phải tôi không ưa ông Bằng bằng ông Lục. Tôi có vẻ bẽ với ai đâu ? Đối với nhà ông Bằng, tôi lại còn là chỗ thân tình nữa. Đạo nợ ông Bằng có bản với tôi về việc ông ấy muốn ra làm nghị trưởng và nhờ tôi cử động cho. Tôi có bảo ông ấy rằng ông muốn ra thì hãy đợi một, hai năm để hiểu tình thế viện, để có kinh nghiệm đã. Và lại làm nghị trưởng phải có tài lực chứ. Nếu ông có tài thì ông cũng phải để cho người ta biết đến...

lúc ấy ông có ra tranh cử thì tôi cũng vui lòng giúp một tay. Nhưng ông Bằng không nghe, lại trách tôi không muốn làm việc cho thanh niên, và nhất định ra tranh cử. Mà tôi thì đã chót nói rằng nếu kể kể bất tài không xứng đáng lên làm nghị trưởng thì tôi quyết không ở trong viện một phút nào...

Chúng tôi hỏi ông có hy vọng gì ở nghị viện khóa này không, thì ông không tỏ ra ý lạc quan lắm. Ông nói :

— Ta còn đang ở trong thời kỳ tập tành. Việc kén chọn chưa được chu đáo. Vì thế trong viện có những người không biết gì cũng được làm người thay mặt cho dân... Tuy vậy tôi cũng mong việc công dân giáo dục lan rộng ra, người dân biết đề tâm đến sự quan trọng kén một người đại biểu bênh vực mình. Lúc ấy có tiền mà không có tài thì không được bầu. Trong viện nhiều người xứng đáng, nhiều người có giá trị thì viện sẽ có cơ làm được nhiều việc thực có ích cho dân. Khóa này, bởi tôi không biết tình tình tài lực của những ông nghị mới trúng cử, nên chưa biết thế nào mà nói rõ được. Tuy vậy tôi cũng thấy có một vài người trong phái trẻ cũng đáng cho mình tin.

Chúng tôi hỏi một câu sau cùng về ý kiến ông đối với các ông nghị do chính phủ cử. Ông thẳng thắn đáp :

— Khi nào nước ta có phổ thông đầu phiếu thì những ông này mới thực là những người vô ích. Chứ bây giờ, ở Bắc-kỳ, số người được đi bầu ít quá, chỉ có một phần năm quốc dân... Viện dân biểu mà chỉ có người của một phần năm số quốc dân cử ra thì không có nghĩa gì cả. Bởi thế chính phủ mới cử những ông ra thay mặt cho bốn phần năm kia...

Chúng tôi mỉm cười để nhận cái câu bênh vực khôi hài ấy. Lúc chúng tôi đứng dậy cáo từ thì ông giữ lại tặng chúng tôi một cuốn sách ông soạn về làng mạc Annam — một cuốn sách phổ thông mới in lại năm nay — và khuyên chúng tôi nên ngắm nghĩ khi đọc cuốn đó.

Thế-Lữ

Ông Đỗ Thận

Chính-phủ - cử hay dân - cử cũng thế thôi. Nghị viên chỉ để làm vi, tiếng tây gọi là « FOUR LA FORME »

ÔNG ĐỖ THẬN là người cũ. Tiếng cũ, không ở đâu đông hơn chỗ này. Vì ngay từ hồi bắt đầu có viện Bắc-kỳ tư vấn, ta đã thấy ông có một chân ở trong. Một bực lão thành, một người biết rõ về nghị trường, nếu không hẳn là một tài năng đang cho quốc dân chú ý.

Chúng tôi qua một cửa hàng thợ cao thì tới ngay một căn phòng khách lối cổ bốn mặt tường những chữ in trên cầu đối đang lặng im phủ diễn những ý tưởng khôn ngoan.

Ông Đỗ-Thận mặc thêm áo the lên chiếc áo cánh và từ nhà trong cách một cái sân, đi ra cho chúng tôi phòng vấn.

Cái mũi tóc trừ danh trên đầu ông đã mất. Đó là công nghiệp, báo Phong Hoa. Trước mặt chúng tôi là một ông già khỏe mạnh, râu tót và bạc, nước da mai mai và đôi mắt không kém về thông minh.

Ông trả lời câu hỏi thứ nhất của

chúng tôi theo giọng bán bạc:

— Nghị viện, nào đã có quyền hàng gì đâu? Chỉ là một phòng tư vấn đổi tên, nhưng chế độ vẫn như trước. Cái tiếng viện thì to đấy. Nhưng có dân biểu dân biết gì? Minh có được người ta nghe gì, chỉ được thỉnh cầu, mà thỉnh cầu khôn khéo thì mới được người ta lưu tâm đến.

Đối với việc ông Phạm Lê Bằng được làm nghị trường, ông Thận không nói thẳng ý kiến ông. Nhân một câu hỏi của chúng tôi, ông nhắc tới bức thư của ông Bùi đình Tá gửi cho ban đồng viện:

— Ông Tá nghe thấy người ta đồn có ông nghị vừa mới trúng cử, còn chân ướt chân ráo mà đã muốn tranh làm nghị trường, quyết bỏ ra hai, ba vạn bạc để mua phiếu, thì cho là làm xấu hổ cả viện. Ông gửi thư cho các ông nghị... Rồi sau khi thấy ông Bằng được, ông từ chức ngay... Người ta nói ông Bằng là *rogaliste* (phái bảo hoàng) cũng

như ông Diên là *socialiste* (đảng viên đảng Xã hội và ông Lục là *progressive* (phái Tân tiến)... Theo ý tôi thì bảo hoàng là đặt lời rồi còn gì. Các ông cứ xem như Trung-kỳ chẳng hạn, họ phải chịu bao nhiêu cái khổ hơn ngoài này? Nếu ở đây cũng lại quan cách thì... đến báo các ông cũng không vững được. Nhớ chế độ khoan hồng của chính phủ ta mới được thế này.

Chúng tôi hỏi:
— Khóa nghị viện này cụ có thấy triệu chứng nào tấn tới hơn trước không?

— Cứ do một việc bầu nghị trường, với do số phiếu thì trong viện vẫn còn thấy rõ thế lực kim tiền Thay đổi gì đâu? Mà tấn tới hơn cũng chưa chắc. Và lại như tôi đã nói, mình vẫn còn là một viên tư vấn, chỉ được thỉnh cầu... Nếu viện đồng lòng nhau, đứng đàng mà làm việc thì may ra nhà nước cũng nghe theo mà nói quyền cho...

— Cụ xem liệu viện có đồng ý đồng hợp tác với nhau được không?

Ông trả lời ngay:

— Trừ việc bầu nghị trường thì viện vẫn hợp tác như thường.

— Đối với việc đảng Xã hội vào viện, viện có hoan nghênh không?

— Viện cũng hoan nghênh... vì không có gì khác cả. Thực ra thì nghị viện bây giờ mới có bóng một đảng chính trị, chứ xưa nay đảng phái nào dân. Người ta chỉ phân ra những đảng riêng của từng người, gọi là đảng ông Lục, đảng ông An... không rõ rệt theo một chính kiến gì. Chứ nếu trong viện có chính đảng thực thì là m

việc vẫn có tấn tới hơn.

Hỏi đến cái lý do có trong viện ông nghị chính phủ cử ra — chúng tôi gọi thẳng là chính phủ biểu — ông Thận cười và ngâm ngùi một chút trước khi trả lời:

— Tôi là người chính phủ cử ra mà nói oèn đề « chính phủ biểu » thì... (ông cười để chúng tôi hiểu ý).

Thạch Lam và Thế Lữ
(Xem trang 16)

Ông Ng-văn-Lộ

PHÓ VIỆN TRƯỞNG

NHÂN lúc viện đổi việc, chúng tôi mời ông ra một chỗ và nói luôn:

— Xin ông cho biết ý kiến đối với các việc bầu cử trong viện, và đối với đảng Xã-hội.

Ông Lộ đáp:

— Đối với tinh thần và các nguyên tắc của đảng Xã-hội, tôi bao giờ cũng theo giữ, và bao giờ cũng cố gắng làm việc cho dân. Những sự đã xảy ra chỉ tại thái độ đảng Xã-hội hết. Đảng đã cử tôi ra ứng cử viện trường. Nếu có cuộc bầu lại, thì tôi với ông Phạm-lê-Bông sẽ — theo lời giao ước của đôi bên — cùng rõ phiếu cho một người ứng cử thứ tư, là ông Ngô-tiến-Cánh, nghị viên Bắc-giang. Đó là một chiến thuật tranh cử của tôi, và theo ý đảng Xã-hội định rằng lần bầu thứ hai, những người trong mặt trận sẽ bỏ phiếu cho người nào ít nguy hiểm nhất. Đảng Xã-hội đã biểu lộ khi thấy tôi có cái

chủ định đó, khiến trách tôi và cử ông Võ-Đức-Diên ra tranh cử thay. Cái thái độ ấy thực không chính đáng, vì công việc hành động của tôi còn là những ý định chứ đã thực đâu? Nếu ý nghĩ tôi đảng Xã-hội không tán thành thì phải bảo cho tôi biết rồi bắt tôi phải theo đúng kỷ luật chứ!

Chỗ này ông Lộ hơi có vẻ lúng túng trước sự ngạc nhiên của chúng tôi. Ông nói tiếp ngay:

— Bây giờ thì tôi cứ theo lẽ phải mà làm việc, tôi cộng tác với ông Bằng, như một phó nghị trường cộng tác với ông viện trưởng, và bằng lòng cộng tác với ông sau khi ông Bằng làm giấy cam đoan theo chương trình của chúng tôi và không được theo chính sách riêng của ông ấy. Tôi đã dự định phương pháp làm việc rất cần thận, sẽ xem xét các điều dân khiếu nại và ở đâu xảy ra việc cần gì phải can thiệp thì cả ban thường trực sẽ đến tận nơi điều

tra. Mà nếu là quan trọng có khi chúng tôi chiêu tập hội đồng bất thường. (Ở đây, ông Lộ mạnh mẽ nói.) Mà nếu ông Bằng nhất định không chiêu tập thì tôi lấy quyền phó nghị trường tôi làm thay...

« Đối với đảng Xã hội, tôi đã gửi thư xin ra đảng rồi. Vì đảng Xã hội ở đây bị hội Tam Điem áp bách, không còn nguyên vẹn nữa. Tôi ra đảng, nhưng — tôi xin nhắc lại — bao giờ tôi cũng theo tinh thần và nguyên tắc của chủ nghĩa Xã-hội. Với lại các ông vẫn có thể xem xét công việc của tôi về sau này... »

Nhưng còn các công việc của ông về trước?

THẠCH-LAM và THẾ-LỮ

Một ông nghị lần thân trước bàn để phiếu vì chưa móc được cái phiếu ở túi ra.

Vì số đặc biệt này nhiều bài quá nên các truyện dài « Thừa tự », « Lưu Bình » và « Gối thuốc lá » phải để lại kỳ sau.

Lần thứ nhất với ta có kiểu
Chemisette đẹp:

CHEMISETTE
ESTIVALE
Le Tricot de 1938

Các nhà buôn nên hỏi ngay
tại nhà chế tạo:

Manufacture **CỰ GIOANH**
68-70, Rue des Eventaills, Hanoi
Maison fondée en 1910

Rượu Chối Hoa - Kỳ

Các bà sinh nở muốn khi ra sữa, được số đa, thấm thật mạnh khỏe như thường, không lo tê-thấp, thì lại được ngay. Chỉ cần Rượu Chối Hoa-Kỳ thì không lo ngại gì hết. Rượu Chối Hoa-Kỳ này trị được nhiều chứng rồi giải là: Sinh nở, tê-thấp, thổ-thào, đau bụng, đau mình, đầy bụng, đau bụng, chấn tay mỗi một, tìm thịt, sai gân, bị đờn, bị ngã, chầy máu, đứt tay, cầm máu, cầm sữa, sữa ứ đọng, bế, kiết liên, vô sinh... (Almaquin mua xin ở hội ở các nhà thuốc)

Phònh - tiêh: « CON CHIM »
ở khắp các tỉnh Trung, Nam, Bắc-Kỳ Cao-Môn, Lào.

BƯỜI KHAI MẠC

VIỆN DÂN BIỂU TRUNG KỲ

Diễn văn và bầu viện trưởng

VIỆN DÂN BIỂU ngày thường nằm yên lặng trên bờ sông Hương, thì hôm nay (12-9) náo nhiệt một cách lạ thường. Các ông nghị già ngồi chung quanh những chiếc bàn lớn để đọc sách Kiểm tiên hay giấy quảng cáo đầu Nhị Thiên Đường. Các ông nghị trẻ thì đứng ngoài hiên. Họ bắt tay nhau, chào hỏi nhau, vỗ vai nhau vồn vã và tươi vui như những người đi dự tiệc.

ĐỌC DIỄN VĂN— Ai nấy đều ngồi xuống ghế xong xuôi, thì ông nghị Trần đặng Hiến người lớn tuổi và nhỏ người nhất viện đứng dậy đọc diễn văn. Hai tay ông ta hơi run, nhưng may giọng nói lại chững chạc và mạnh mẽ. Lúc đọc thì đầu ông ta cứ gật gù mãi. Sau mới biết ông ta đọc chữ... nôm. Một ông nghị ngồi gần đấy thấy đầu ông nghị Hiến gật gù cũng luôn nhíp gật gù theo nhưng may hai con mắt ông ta vẫn mở lớn.

Lúc ông nghị Hiến đọc diễn văn chữ... nôm xong thì người Pháp vỗ tay nhiều hơn người Nam.

Đến lúc ông Phạm Quỳnh đọc lại bài ấy bằng chữ Pháp thì người Nam vỗ tay nhiều hơn người Pháp.

BỐN PHƯƠNG. — Lúc đọc diễn văn ông nghị Hiến quay mặt về phía có mấy giấy ghế để riêng cho báo giới.

Ông nghị Phạm Quỳnh lúc đọc bài ấy bằng tiếng Pháp lại chia tờ diễn văn ngay trước mặt ông... Phạm Quỳnh.

Ông Thái văn Toàn lúc đọc diễn văn chỉ nhìn thẳng mấy ông nghị ngồi trước mặt.

Kể đến ông Đào đặng Vỹ đọc, lại quay đầu chính chành về mấy hàng ghế có những người đến xem

Sau khi diễn văn đã ban bố ra bốn phương, những khách mời lần lượt

ra về để viện làm việc.

BẦU CỬ— Năm nay ông Hoàng văn Khải và ông Phạm văn Quảng ra ứng cử viện trưởng. Nghe gọi đến tên — như ở nhà trường họ gọi tên học trò — năm mươi ông nghị lần lượt lên lãnh giấy, viết tên rồi bỏ vào thùng phiếu.

Lần đầu ông Quảng được 24 phiếu, ông Khải cũng được 24 phiếu và có hai phiếu trắng.

Ông Quảng nhìn ông Khải. Hai người quay lại nhìn nhau mỉm cười.

Các ông nghị lần lượt bỏ phiếu lại.

Lần thứ nhì, cũng như lần trước, ông Quảng được 24 phiếu, ông Khải cũng được 24 phiếu và có hai phiếu trắng. Nhưng ông Khải giàu râu, ông Khải được.

Ông Khải đứng dậy cảm ơn viện đã bỏ phiếu cho mình. Ông Quảng cũng lớn tiếng nói lại câu ấy nhưng với một giọng hơi buồn.

Trong hàng ghế giữa một ông nghị vung vãng đây ghế đứng dậy. Tưởng ông ta phản đối, không ngờ ông ta chồm mình tới ghế trước để mướm ông nghị bạn một hộp diêm.

Tôi nhìn ông Quảng: ông ta ngồi thẳng, miệng lầm bầm như nói một mình. Có lẽ ông ta đang ngâm câu rằng:

Giết nhau chẳng cái phiếu bầu,
Giết nhau bằng cái râu giàu, đọc chưa!

Nói tóm lại nghị viện Trung Kỳ năm nay đã họp trong bầu không khí yên tĩnh, trong sự trật tự nghiêm trang và trong cảnh đề huề hiềm có, đúng như câu đối sau này, lấy toàn tên các ông nghị:

Khải giáo dục hòa hương thanh
dam,
Diễn phiên thứ đệ cảnh kỳ trăn.

Thanh Tịnh
Độc phát viên
Ngày Nay

Ông nghị trưởng cũ

Ông nghị trưởng mới

Chung quanh nghị viện

Tinh thần ứng cử của nghị viện Trung kỳ.— Tinh thần ứng cử của nghị viện Trung kỳ là tinh thần hòa hảo. Sự hòa hảo ấy thường tỏ ra bề ngoài nhiều hơn bề trong. Những người ra ứng cử họ cũng tranh dành cũng vận động, nhưng toàn ở trong cảnh yên tĩnh kín đáo, và lắm khi âm thầm hay âm muội. Lúc nó thấy không đủ sức để thắng kẻ địch, thì nó cũng nhường bước một cách ôn hòa, chứ không hề tỏ ra thái độ ghen tuông hay tức giận. Đã đành, tham tâm của họ vẫn khác, nhưng nền Khổng giáo đã dạy cho họ ít nhiều về vẻ đẹp của bề ngoài rồi. Vì vậy lúc thất vọng họ chỉ biết tìm sự an ủi trong cách an thân và thủ phận.

Đến bước cùng lúc họ thấy yếu thế họ cũng nhất định không nũa vào ai để cầu một sự may, hay xin một thế lực. Họ đã vận động họ không từ trước. Lúc đến viện, thì họ xem công việc của họ đã xếp đặt ổn thỏa rồi. Họ chỉ ngồi chờ kết quả. Và lúc đợi kết quả lòng họ vẫn yên cũng như chí họ vẫn vững. Sự lo ngại chỉ thoáng qua trên gương mặt họ chứ

không in đậm. Nếu được thắng, họ sẽ xem là chuyện dĩ nhiên và thất bại, họ sẽ bảo là công việc phải xoay ra thế.

Công việc của nghị viện Trung kỳ.— Công việc của nghị viện Trung kỳ năm nào cũng đều đều như năm nào, không bề trễ lảm và cũng không háng hái lảm. Vì các công việc ấy đều ở trong tay những ông nghị thiên về sự đoan chính của công tâm hơn về vẻ phong phú của dân nước. Họ chỉ tìm cách để xin chính phủ bớt, và không hề lòng xin chính phủ thêm. Bớt những sự thiệt hại cho dân và thêm những điều lợi ích cho nước. Họ làm việc nhưng chính họ cũng không tin ở kết quả của công việc mình. Vì trước kia họ ra ứng cử chỉ vì danh, và sau này họ làm việc chỉ vì bổn phận. Tôi quả quyết họ không có tinh thần phấn đấu để làm việc cho dân.

Nghị viên và Nghị viện.— Các ông Nghị Trung kỳ toàn là người biết trọng thứ tự và tục ngữ.

Bắt đầu họ quyết ra làm nghị viên để khoe tài ăn nói. Trước tài nói là tài ăn.

Trong hai tài ấy họ đề tài ăn thắng một cách rõ rệt. Còn tài nói?

Tài nói thì đã có của này che bớt lời cho họ:

« Lời nói là bạc, yên lặng mới là vàng »

Lúc công cử thì họ đề huề lảm. Họ lín:

Nhu nhược thắng can cường.

Nhu nhược là biết vận động khôn khéo và đi lép nước dưới: Can cường là tin ở tài mình và không cần ai phụ sức

Thanh-Tịnh

Báo Ngày Nay
xuất bản vào thứ bảy

Cùng các bạn đại-lý và độc giả

Bản báo xin có lời báo trước để các bạn đại lý và độc giả biết cho rằng:

« Bắt đầu từ số 129 trở đi, báo Ngày Nay xuất bản vào sáng thứ bảy. Vậy số 129 sẽ ra ngày thứ bảy 24 Septembre 1938.

Đĩa hát
RCA VICTOR 1938
mới thu thanh ở Hương-cảng đã sang tới nơi. Có đủ các điệu hát Bắc-kỳ. Nhiều đĩa hay đặc biệt, xưa nay chưa có
Xin hỏi mua ngay tại các hiệu bán đĩa hát hoặc tại hiệu:
DANG THI LIÊN
17, phố Hàng Trống—Hanoi

Phòng vàn ông THÁI VĂN TOÀN

Thượng thư bộ lại, người sẽ thay mặt chính phủ Nam-Triều trước Nghị-viện Trung-kỳ

Trước kỳ nghị viện Trung-kỳ họp ba hôm, tôi xin vào phòng văn ông Thái-văn Toàn. Trước hết tôi nói qua cảm tưởng của tôi đối với ông ta, một vị thượng thư được nhiều người biết tên và biết... tiếng. Đến tại biện thuyết hay gương lý-luận của ông ta thì chưa ít người biết. Tôi không bình vực, tôi chỉ công bình: Một người như ông Thái văn Toàn, ở Nam-triều là một cái lạ, hay hơn nữa, một cái hiếm. Ông ta nhanh nhẹn, bất thiệp, và tươi tỉnh. Nếu tất cả thanh niên Nam-triều được như ông ta về phép xử thế và cách xã giao thì họ sẽ mới hơn cái mới vụng về của phái cũ.

ONG Thái văn Toàn tiếp tôi trong phòng làm việc cùng một lần với năm ông nghị hơi già. Thật là một cái may, vì định đến hỏi ông ta ít chuyện về nghị trường thì gặp ngay mấy ông nghị. Sau khi giới thiệu tôi với mấy ông nghị, ông Thượng Lại nói:

— Tiên đây trả lời cho nhà báo, tôi cũng xin nói về mấy ông nghị nghe luôn. Có chuyện gì tôi không trả lời được thì mong các ông nghị trả lời cho. Vì ngoài ra chuyện về nghị viện, chắc nhà báo sẽ không hỏi chúng ta gì hơn nữa.

— Tôi muốn biết ý kiến của ông đối với nghị trường năm nay. Sau khi đề cử một vụ cướp kình đao trên hai vành mũ xanh nhạt,

ông thượng Lại đứng dậy nói theo dáng điệu của một nhà diễn giả:

— Nghị trường năm nay có lẽ cũng như năm ngoái, và sẽ giống như sang năm. Chắc cũng không thêm và cũng không bớt gì. Theo tôi thấy thì năm vừa qua chính phủ y những điều thỉnh cầu của nghị viện nhiều hơn bác. Mà bác là vì những điều thỉnh cầu có hại — và hai lớn đến công quỹ, lý tài, quyền lợi của chính phủ, chứ không phải vì chính phủ hẹp hòi. Tôi thử kể ra đây một thí dụ về chuyện này năm ngoái. Năm ngoái các bản thỉnh cầu của nghị viện chia ra làm ba phần. Phần thứ nhất có 43 điều thỉnh cầu, Chính phủ chuẩn y tất cả. Phần thứ nhì

có 18 điều, chính phủ phúc y một nửa. Phần thứ ba có 17 điều, chính phủ công nhận nhưng chưa chuẩn y, vì còn tra xét.

Nói đến đây thì ông ta ngồi xuống, mắt còn nhìn mấy mảnh giấy dùng làm tài liệu để trước mặt. Ông ta ngừng đầu nhìn tôi, xoa tay một cách vui vẻ:

— Thế là hết.

Tôi đứng dậy. — Thưa ông còn. Xin ông cho biết kết quả công việc của nghị viện năm ngoái.

Ông thượng Lại tươi cười: — Tôi ở trong làm gì biết được rõ ràng bằng người ở ngoài. Hoặc có biết cũng thua mấy ông nghị biết. Ông nên hỏi ngay mấy ông nghị thì hơn.

Quay mặt nhìn mấy ông nghị, ông thượng Lại nhanh nhẩu nói tiếp:

— Đến đây tôi xin nhường lời

cho mấy ông nghị.

Tôi quay lại nhìn mấy ông nghị và đợi.

Mấy ông nghị này giờ ngồi như tượng gỗ, đến đây tự nhiên giạt mình rồi bắt đầu rung rinh.

Ông nghị này nhìn ông nghị kia. Năm ông nghị nhìn nhau yên lặng. Có lẽ các ông nghị đang nghĩ và đang nghĩ. Nghĩ tài biện luận của mình, và nghĩ đến cách từ chối khôn khéo.

Thì quả sau họ từ chối thật. Từ chối bằng sự căm lặng kéo dài.

Ông thượng Lại đứng dậy bắt tay tôi vui vẻ:

— Làn này thế là hết.

— Vâng, thế là hết..

Nghĩ đến mấy ông nghị « căm » còn ba hôm nữa phải ra nghị trường, tôi cũng buồn không muốn nói nữa.

Thanh Tịnh

(Đặc phái viên Ngày Nay)

PHÒNG VĂN CÁC ÔNG NGHỊ

Ông cựu viện-trưởng Hà-Đặng

THỪA lúc ông cựu viện trưởng Hà-Đặng mở cửa bước ra viện để hóng gió, tôi liền đi vòng ra ngõ sau để chặn đường.

Tôi hỏi:

— Tại sao năm nay cụ không ra ứng cử?

Sau một vụ cướp cổ làm duyên, ông Hà-Đặng đáp:

— Vì tôi không muốn có người nghị tôi vì sự nhọc mệt nên không ra ứng cử. Nhưng sự thật thì vì tôi không muốn. Và sau một năm làm việc trong viện, tôi đã thấy công việc của tôi ra thế nào rồi. Công nhiều mà quả ít.

— Cụ cho biết cảm tưởng của cụ đối với sự đắc thắng của ông Khải năm nay?

— Cảm tưởng của tôi thì chắc cũng như cảm tưởng của nhiều người khác. Tôi nhận thấy lúc sự đắc thắng của người nào không do sự vận động hay tranh dành mà nên, thì sự đắc thắng ấy sẽ đem lại cho quốc dân nhiều hy vọng đáng mừng. Và người như chúng tôi thuộc về tinh thần cổ học, tôi chỉ biết đề huê mà thắng, đề đặt mà nên thì hơn.

Ông Viện trưởng mới: Hoàng văn Hải

Ông viện trưởng Khải đi ra. Năm sáu người đến đứng vây chung quanh. Tôi nhanh trí cướp tay ông ta dẫn đến một góc phòng rất yên tĩnh.

— Cụ đã dự định làm việc gì chưa?

— Tôi định đưa các công việc của Chính phủ binh dân Pháp ban bố qua Đông-Dương ra viện, rồi đeo đuổi theo công việc ấy.

— Sao các ông nghị miền Trung lại không liên lạc với mấy ông nghị ngoài Bắc để làm việc cho dễ?

— Tôi muốn như thế lắm. Tôi muốn liên hiệp nghị viện Trung Nam Bắc để làm việc cho mạnh thế hơn. Nhưng có nhiều sự trở ngại chưa thì hành ngay được. Nhưng tôi còn ở ngày nào trong nghị trường, tôi còn làm việc cho sự thành đạt công việc đó ngày ấy. Và tôi rất tin một ngày kia do lòng hăng hái và quyết liệt của nghị viện ba kỳ, công việc ấy sẽ có kết quả rất mỹ mãn.

Ông nghị Mọi

Mới bước chân vào viện, tình cờ tôi gặp ông nghị Gia-Hầu (một ông nghị Mọi)

Đột nhiên tôi hỏi:

— Năm nay ông có ý kiến gì lạ

đem về trình viện không?

Với một giọng lơ lơ, ông nghị Hầu đáp:

— Cũng như năm ngoái chứ không lạ.

— Năm nay nghe đầu ông Khải và ông Quảng ra ứng cử nghị trường, ông đã định bỏ phiếu cho ông nào chưa?

— Tôi sẽ bỏ giấy trắng, vì tôi không biết viết.

Tự nhiên ông ta hỏi lại tôi:

— Ông có biết tiếng Mọi không?

— Không.

— Nếu biết thì hay lắm.

—

— Ông sẽ nói chuyện Huế bằng tiếng Mọi cho tôi nghe. Họ nói tiếng Nam tôi ít hiểu lắm.

Thanh-Tịnh

VÕ-ĐỨC-ĐIÊN
KIẾN TRÚC SƯ

8 - Place Négrier,
Bờ - hồ - HANOI

ECOLE VIỆT NỮ

75, Jean Dupuis — Hanoi
Có đủ từ Cours Infantin đến
Cours Supérieur, Complémentaire.

CÓ

Lớp nữ công,
Lớp học tối
Pension de famille

Poudre Tokalon « PÉTALIA »

**SURPRENANTE DÉCOUVERTE
D'UN CHIMISTE PARISIEN
SPÉCIALISTE DE BEAUTÉ**

Une poudre de riz si fine et si légère qu'elle flotte dans l'air ! Telle est la surprenante création d'un Chimiste Parisien.

C'est pourquoi la Poudre Tokalon s'étend si régulièrement et si uniformément, recouvrant la peau d'un fin voile de beauté presque invisible. Il en résulte une beauté paraissant parfaitement naturelle. Très différente, en son effet, des poudres lourdes et démodées qui ne donnent qu'une apparence « maquillée » la Poudre Tokalon contient notamment de la Mousse de Crème qui la fait adhérer à la peau pendant 8 heures. Même dans un restaurant surchauffé, jamais votre visage ne nécessitera de « retouche » si vous employez la Poudre Tokalon. A la fin d'une longue soirée de danse, votre teint sera toujours frais et exempt de luisant.

AGENTS : F. Maron A. RoCHAT et Cie
45, Bd. Gambetta — HANOI

NHỮNG CHUYỆN VUI VỀ NGHỊ VIỆN

Trong sạch

Hai ông nghị Lý Toét ở tỉnh kia sắp sửa lên đường đi họp viện để lo bênh vực quyền lợi cho dân thì chợt có ở đó một ông nghị thấy thuốc đến.

— Lay quan đốc ạ.
— Không dám lay hai quan nghị.
Ba quan bàn ngay đến việc viện, nói rộng ra là việc dân việc nước và nói thu lại là việc bầu nghị trường khóa này, nói vãn hoa hơn là việc công ích công lợi, trách nhiệm bổn phận, nhưng nói thẳng thắn hơn, thành thực hơn thì tức cái việc... cái việc mua bán, cái việc tiền nong...

Một ông Lý Toét khúm núm :
— Bẩm quan, chúng con thực lấy làm hối hận, chúng con nhờ ơn quan lớn chữa thuốc...

Ông Lý Toét thứ hai tiếp luôn :
— Còn chúng con nhờ ơn quan lớn tác thành cho...

— Thoáng thấy quan lớn là chúng con hối hận ngay...

Quan đốc ngắt lời :
— Việc gì mà hai quan phải hối hận thế ?

— Quả thực chúng con hối hận ạ, vì...
— Vì chúng con...

— Bẩm, chỉ tại đàn bà nhà chúng con...

Quan đốc cười :
— Có gì thì hai quan nghị cứ nói thẳng ngay cho biết.

Ngập ngừng mãi, quanh co mãi. Sau quan đốc mới... ngã ngựa người ra về câu chuyện : kể ra tranh viện trường với bạn quan đốc đã đi ở đó về mua hai lá phiếu của hai quan nghị Lý Toét bằng một m' n tiền khá lớn : đúng một nghìn bạc. Một quan nghị nói thêm :

— Bẩm, ông ấy nói thẳng với bà nghị nhà chúng con...

Quan nghị thứ hai tiếp luôn :
— Vì thế bây giờ chúng con có hối hận cũng không làm sao giữ lại tiền họ được, vì chắc đàn bà nhà chúng con chẳng chịu nghe nào.

Nhưng về sau họ cũng trả lại được,

trả lại nghìn bạc để chỉ nhận có bốn trăm của ông bạn quan đốc.

Vô lý đến thế là cùng. Nhưng nó là chuyện thực, theo lời quan nghị đốc. Nếu vậy thì có lẽ hai quan nghị Lý Toét trên kia sạch sẽ vào bậc nhất nhì... trong Viện Dân biểu.

Chính quan nghị đốc cũng công nhận như thế vì quan kết luận câu chuyện :

— Từ nay tôi không dám coi thường những ông Lý Toét nữa.

Tờ giấy bạc năm chục

Một câu chuyện nghe lỏm :
— Không biết họ mua bán lá phiếu bằng cách nào ? Chẳng hạn bây giờ tôi muốn bán lá phiếu của tôi lấy năm trăm bạc thì họ trả tiền trước chứ ?

— Cái đó là tùy ở chỗ mặc cả, nếu anh đòi lấy trước thì họ phải đưa trước.

— Nhưng nếu tôi lấy tiền rồi không bỏ phiếu cho người ta ?

— Vậy chắc người ta sẽ trả tiền anh sau khi bỏ phiếu.

— Nhưng nếu tôi bỏ phiếu rồi, họ không trả tiền ?

— Vậy chỉ có một cách, cách « cá ngựa » ; chẳng hạn bây giờ anh có một con ngựa tốt cho ra chạy thi. Ông X. lại có con ngựa tốt hơn cũng cho ra chạy thi với con ngựa của anh. Nhưng anh muốn ngựa anh về nhất. Cái đó có thể lắm, anh chỉ việc thả tiền ra mua cái chạm của con ngựa đương đầu với ngựa anh, nghĩa là anh cho anh « đóc kè » của ông X... một món tiền để anh tự kim con ngựa của chủ lại. Nhưng nếu anh đưa tiền trước thì sợ anh đóc kè không kim ngựa. Mà nếu anh hứa đưa sau thì anh ta lại sợ khi được cuộc rồi, anh không trả tiền. Đó câu chuyện gay go như câu chuyện mua bán lá phiếu bầu viện trường.

— Vậy người có ngựa với người cưỡi ngựa xử trí ra sao ?

— Rất giản dị : Người có ngựa cắt tờ giấy bạc một trăm r. làm hai mảnh, đưa

một mảnh cho người cưỡi ngựa, cho mảnh kia mình giữ. Nếu người cưỡi ngựa quả thực có kim ngựa để mình ăn giải, lúc bấy giờ mình sẽ trả nốt nửa kia cho mà tiêu. Nếu không, mình sẽ đổi phứt đi. Phần nhau khó lắm.

— (cười) Có lẽ ở viện năm nay họ đã dùng cái lối mua bán jockey ấy, vì xem ra có nhiều tay phần bội lắm.

K. H.

MẮT ỒNG ẢNH CŨNG KHÔI HẢI

Tặng các ông nghị

Đây là bức ảnh kỳ lạ mà máy ảnh tình cờ chụp được : một chiếc mũ dây nghị viên rơi dưới đất, chiếc giầy đeo vô tình vẽ thành chân dung một người mà các bạn vẫn quen tên. Sự tình cờ cũng biết mĩa mai, và ông ảnh cũng trào phúng.

SÁCH MỚI

VIỆT HÁN VĂN KHẢO, của Phan Kế Bính, nhà xuất bản Nam-kỳ, giá 0p.75

POUR NOS JEUNES ÉCOLIERS, lecture courante et expliquée, soạn giả Nguyễn Đức Bảo, nhà in Tân Dân xuất bản, dày 200 trang, giá 0p.50

FAUTES DE FRANÇAIS EXPLIQUÉES (forme II) Soạn giả Ngô Văn Ban, nhà xuất bản Tân Dân, giá 0p.20.

Ô MAI THUỐC « AN-HÀ »

Chuyên trị bệnh ho gió, khản cổ cộc họng, ho khan, sát đờm, khô cổ, ho ra đờm xanh.

Ho lao (bởi làm việc nhiều, thức khuya, dậy sớm, nghỉ ngơi nhiều, học hành quá hoặc uống rượu say, thích ăn đồ sào, đồ giấm, thuốc lá, thuốc lào hút luôn, sinh ra bệnh âm hư giáo cổ, thành hay khạc, hay nhổ hoặc lúc ho y như ông nứa dựng ở cổ, niêm mạc sẽ hóa ho lao, tục gọi là ho ra huyết) Người lớn, trẻ con, các ông, các bà, hoặc nam nữ học sinh ngậm Ô-MAI THUỐC « AN-HÀ » này không những tránh được bệnh ho kể trên, lại có bổ ích thêm như là Tiêu-đờm, Chỉ-khát, Khai-khiếu, Nhớ-lão, Bỏ-âm, Tỉnh-ngủ. Mỗi bánh chia làm 10 lần, giá 0p.01 — Mỗi phong 11 bánh, giá có 0p.10 của Đ. TRI tiên sinh, Hanoi.

Có giấy chứng chỉ học tại trường Đại-học Vạn-quốc năm 1927
Có Médaille khen năm 1934

Có bán lẻ tại các Đại-lý Phóng Tịch « Con Chim »

CÁN ĐAI-LÝ CÁC TỈNH, bởi Dépôt général : Cra'e (phần viết) marque « Le Papillon », Confetti, Serpentina, Cotillons, Masques, sans-gènes, Gairlandes et Lanternes Vénétiennes, là đây :

Đại-lý Tổng-cục phát hành khắp Đông-Dương
13, phố hàng Đồng (Mê) gần chợ Đồng-xuân — Hanoi

An-Hà

Nước tiêng đồn!!!

Nhà thuốc « CON CHIM » có 6 thứ thuốc gia-truyền thân-được nước tiêng đồn hay, ai dùng qua chỉ một liều thấy rõ chịu hoặc khỏi ngay.

- 1: PHÒNG-TỊCH CON-CHIM : 0\$45
- 2: NGÃ-NƯỚC CON-CHIM : 0 25
- 3: HÂN-LY CON-CHIM : 0 15
- 4: NHIỆT-LY CON-CHIM : 0 15
- 5: THUỐC GHE CON-CHIM : 0 15
- 6: GHÍNH-KHÍ CON-CHIM : 0 04

KHẮP CÁC TỈNH TRUNG-NAM, BẮC-KỲ VÀ CAO-MÊN, LÃO CÓ ĐAI-LÝ
VŨ-ĐÌNH-TÂN 178^{ph} - Lạch-tray — Hải-phong

Cái « vung » nghi - viện

LÝ TOÉT. — Gớm, chỗ này hôi hám hẳn thiu quá, lại thêm rần rết ruồi muỗi, thật là hại cho vệ sinh chung!

NGƯỜI THANH NIÊN. — Ấy, chỗ này nếu nhà nước muốn thì có thể thành một đại lộ thẳng băng, nhưng ý chừng các ông tây ông ấy chưa cần đến cho ô tô chạy qua đây.

LẬU, GIANG . . .

Mắc lậu cấp hành hoặc kinh niên, giang mai, hạ cam, đã có hiện trạng ghê tởm (symptômes rebelles) chỉ nên lại

ĐỨC-THỌ-ĐƯỜNG

131, Route de Huế — Hanoi

đã được khỏi mau và rứt nọc. Thật là những môn thuốc kinh nghiệm, giữ nguyên vẹn bộ phận sinh dục, bệnh nhân thấy hiệu nghiệm trong 24 tiếng đồng hồ.

hứa khoán cả đàn bà, trẻ con

Thuốc Lậu 0p.60, Giang mai 0p.70

ĐẠI LÝ: QUANG-HUY Hải Dương, MAI-LINH 60-62, Paul Doumer, Haiphong. ICH-TRÍ 41 Rue du Marché, Ninh-binh

MON ROUGE TIENT QUOI QUE JE FASSE

mais combien en ai-je essayé avant d'en arriver là! Tous se vantaient d'une grande ténacité, mais, en réalité, j'étais toujours forcée à chaque instant de corriger mes lèvres. Enfin, j'ai trouvé le rouge « GUITARE » — tenace et sans traces. Le premier essai m'a amplement satisfaite, car non seulement, dès la première application, mes lèvres ont pris cet air de santé et cette fraîcheur à leur don-
charmes nouveaux qu'en vain j'avais toujours chercher à leur donner — mais ce qui est plus important, le rouge « GUITARE » tient réellement puisqu'une seule pose le matin suffit pour la journée. Je n'ai plus aucune crainte de laisser de traces, car, quoi que je fasse, il tient et rien ne l'altère. Le rouge « GUITARE » est réellement une nouveauté sans prix pour une femme qui veut plaire. Il existe en huit nuances, toutes lumineuses et transparentes et en 6 nouvelles teintes Beauté naturelle 1938. En vente partout : 2p50, 1p20 et 0p65. Tube d'essai pour un mois 0p30.

AGENT EXCLUSIF :

COMPTOIR COMMERCIAL, 59, Rue du Chanvre, HANOI

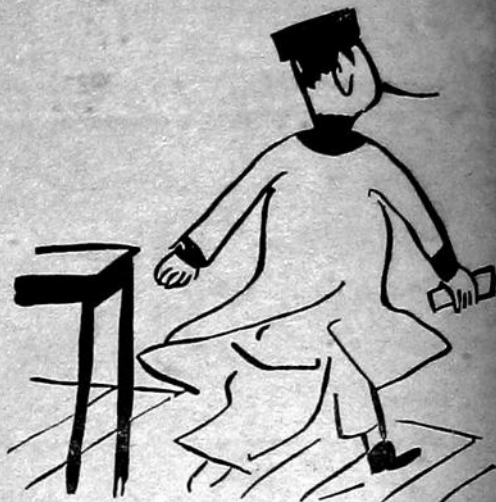
ĐIỀU BỘ CỦA MỘT ÔNG NGHỊ PHÂN LÀM BA

Nhịp thứ nhất : Đồng đạc bước đến bàn để phiếu.

Nhịp thứ hai : Gần đến bàn, 2 tay thò vào túi lấy phiếu ở túi.

Nhịp thứ ba : Ngoắt lại, đi dờ về ; lá phiếu cầm ở tay rồi.

(Trích trong quyển : sách vỡ lòng của ông nghị hoàn toàn)

Ý nghĩa cuộc bầu cử nghị trường viện Dân biểu Bắc kỳ năm nay

NGUỜI ta bảo ông Lục đã mất một cái nhà nhỏ, năm sáu ngàn bạc, còn ông Bồng, kẻ thàng trận, ngay trước hôm bầu cử, đã đem cầm cho ông Trịnh xuân Nghĩa một tòa nhà lớn lấy một vạn bốn nghìn đồng. Đề làm gì vậy? Chẳng nhẽ lại đi giúp các công cuộc có ích chung cho xã hội; hai ông trùm ấy làm gì có cái chí hi sinh to tát đến thế?

Được tin ông Phạm lễ Bồng trúng cử Viện trưởng, ông Phạm Quỳnh và ông Tôn thất Bình hẳn là sung sướng. Vì đảng Bảo Hoàng chung qui chỉ có mấy ông đó. Tuy nhiên, họ vẫn há hê tuyền bố thật lớn rằng ông Bồng thàng, tức là đảng Bảo Hoàng thàng rồi. Và họ sẽ biến loạn rằng dân chúng Bắc-kỳ hầu hết là những người mến vua chúa, mến quân lại, chỉ mong sao có một

thâm cho hai ông không dựa theo một lý tưởng, một chủ nghĩa gì, phần đông chỉ biết có tiền. Còn ra thì vì ghét, vì thù ông này nên bỏ cho ông kia mà thôi. Duy có hai lá thăm trắng là vớt lại danh dự cho viện, vì tỏ ra rằng còn có hai người biết dùng lá phiếu một cách xác đáng.

Đó đáng lẽ cũng là thái độ của mười ba ông nghị của Mặt trận Dân chủ. Trong buổi họp sau cùng, mặt trận đã quyết định rằng hai lần các ông nghị dân chủ đều phải bỏ phiếu cho người ứng cử của đảng Xã hội, ông Võ đức Diên, tuy rằng, ngay buổi ấy, chúng ta đã biết rõ thế nào cũng có kẻ lật lọng. Nhưng không ngờ bọn phản bội lại nhiều đến thế: trong 13 ông nghị, lần bỏ phiếu thứ nhất có đến sáu ông không tuân kỷ luật; lần

lật lọng khác xảy ra. Muốn vậy, điều cốt yếu là phải luôn luôn liên lạc với nhau, mặt thiết làm việc chung, và luôn luôn coi sự phản bội kia như một bài học. Vẫn biết rằng sự phản bội ấy không làm tan được sức mạnh của sự liên lạc các đoàn thể dân chủ, vì nó chỉ là hành động của một vài kẻ túi áo rã cơm lên vào trong Mặt trận để lừa danh lấy một phần xôi thịt, vẫn biết rằng điều cốt yếu, là cái lý tưởng của Mặt trận dân chủ, ai nấy đều biết là lý tưởng của phần đông dân chúng, nhưng ta không thể không ngậm ngùi rằng vì sự lơ đãng trong buổi đầu, ta đã để một vài con chiến ghê làm giảm mất ít thế lực của Mặt trận ở trong viện.

Từ nay, ta còn tin làm sao được sáu người không theo kỷ luật kia có thể theo đuổi cái chương trình

CẢM TƯỞNG VỀ DÂN VIÊN

của một công dân ở xa Hà - nội

NGÀY 9 septembre.

Ở xa cũng có nhiều cái thiệt. Như ngày hôm sau mới được biết tin tức về những việc đã qua từ ngày hôm trước.

Viện dân biểu họp từ mồng tám mả hôm nay mồng chín mới nhận được báo để xem bài tả sơ lược về buổi khai mạc và tóm tắt bài diễn văn của ông thủ hiến xứ Bắc-kỳ.

Trong bài diễn văn, ông này mới cất tiếng đã yêu cầu các ông nghị sẽ « ngay thẳng và thành thực ». Chẳng biết lúc ấy các ông nghị có muốn nói gì hay không? « Nhưng » ngay thẳng và thành thực « dân chúng cũng mong ở các ông dân biểu, mà họ còn mong ở cả chính phủ nữa.

Liền đây, ông nhắc khéo cho các ông nghị rằng từ xưa đến nay các ông chẳng là gì cả. Vậy các ông hãy cố đi để rửa tiếng cho viện.

Thật là một câu « để đầu » nhã nhặn!

Ngày 10 septembre.

Xem bài tường thuật cuộc bầu viện trưởng. Cứ đọc cũng đủ thấy buổi lúc ấy thực là một cái chợ mả ở trong ấy người ta tranh nhau buôn... dân.

Hết cả sự ồn ào và những cái hạ tiện! Nhất là trước mặt ông Vinoy, người đại diện cho chính - phủ! Tôi xấu hổ cả với tờ báo tôi đương đọc. Kết quả cuộc bầu cử: ông Phạm lễ Bồng, người định kèo dân rất lâu bằng tờ hiệp ước 1884.

Có ai có thể ngờ được không?

Viện năm nay chưa chắc gì có hơn hơn năm, nhưng hãy để xem các ông vào việc đã.

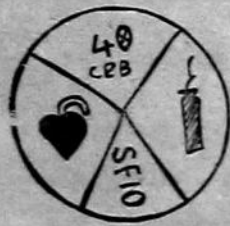
11 septembre.

Thế là hôm nay viện lại « tiêu » thêm một ngày nữa vào việc bầu bán. Vẫn cái âm ỹ của một buổi mả. Thêm vào sự lỉnh đạm của phe hội viện trưởng trong việc ra tranh cử nhận những việc khác trong viện, và sự phá những của phe ấy trong khi người khác ra ứng cử.

Hoàng Đạo

D. v. Thiết

(xem tiếp trang 17)

Viện có 40 ông chánh phủ biểu, 14 ông nghị của Mặt trận Dân chủ, còn là phải ông Lục với phái ông Bồng.

ông, như ông Phạm Quỳnh chẳng hạn, trở về làm Kinh lược đại thần với cái chế độ xưa, cái chế độ phong kiến đang yếu, trọng sự do như người ta trọng đồng bản.

Nhưng họ có kêu gào cho làm cũng không lập được sự thực. Sự thực ở trong Viện dân biểu Bắc-kỳ, không có đảng phái chính trị gì, ngoài đảng Xã hội. Cuộc tranh đấu của hai ông Lục, Bồng, không phải là cuộc tranh đấu về đảng phái. Chỉ là cuộc tranh đấu của hai cá nhân. Những ông nghị đã bỏ

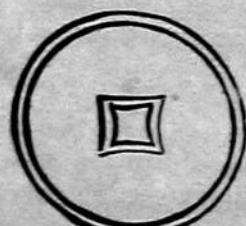
Bỏ phiếu lần thứ nhất - Ông Bồng 58 phiếu, ông Lục 53 và ông Diên 7 phiếu.

thứ hai, ông Diên không ứng cử nữa, thì lại không thêm được lá phiếu trắng nào!

Đối với dân chúng, chúng ta phải nhận lấy một phần trách nhiệm trong sự lật lọng ấy, tuy rằng số đông là nhân viên đảng Xã hội, và đối với Mặt trận, chỉ có toàn đảng Xã hội là có trách nhiệm, còn những người của đảng ấy cử ra, chỉ có trách nhiệm đối với đảng ấy mà thôi. Chúng ta, phần tử của Mặt trận Dân chủ, cần phải thận trọng hơn nữa để ngăn ngừa những sự

Bỏ phiếu lần thứ nhì - Ông Lục 58 phiếu, ông Bồng 60 phiếu. Đảng Xã hội đã mất.

Kết luận: Viện hóa ra đồng tiền lớn.

tồi thiểu của chúng ta được; ta chỉ còn coi họ như những vắn đục đáng để ta vạch mặt chỉ tên và đáng để lần sau ta lấy chân gạt ra một bên. Còn bây giờ ông nghị vẫn trung thành với Mặt trận, chúng ta mong rằng các ông lấy đó làm gương, và hết sức làm cho chương trình của dân chúng được thực hiện, để cho dân chúng bớt sự căm tức - sự căm tức rất hợp với công lý - đối với quân lật lọng.

TÀ CẢNH TRÊN SÂN

ĐÓI LẠI VỚI những giấy bàn ghế học trò ở phía dưới, có cái sân khá cao ở phía trên; đối lại với các ông nghị ngồi khoanh tay, có những « quan khách » ngồi tréo chân. Hai bên cùng xướng nhau, cùng chung một nỗi chán nản, đợi chờ, trong lúc ông Thống sứ đọc diễn văn khai mạc.

Những người ngồi trên sân cao quý ấy đôi lúc cũng mỉm cười ra mặt; họ hơi khó chịu vì họ tự thấy họ đương ngồi trên một cái sân khá đông đảo: trò yên lặng phở phở diễn một sự oai vệ nghiêm trang. Họ ngồi đó, trong tay, thu họp lại bao nhiêu quyền lực trong tay, thu họp lại bao nhiêu to tát của chức giám đốc hay tổng trưởng của sở này sở nọ. Nhưng tôi biết họ đương nói thầm trong trí: « Về chuyện mãi! Nhà nước đêm chúng ta ra đây làm gì, để đưa mãi ư? »

Họ là người lớn, không lẽ lại ngủ gật hay ngáp đầu như các cậu bé nghì. Nên họ chỉ nói chuyện nhỏ nhỏ với nhau thôi, quan này nghiêng đầu sang quan kia, nhất là ở những ghế sau tự do hơn, họ ít phải dấu diếm. Họ cười nửa miệng, một là cười ông thống đọc mà không ai nghe, hai là cười mấy ông nghị ở dưới kia thin thít như chết ngời. Nghĩ là ai nấy cùng phiêu phiêu hồn phách theo gió của quạt máy, cóc cần bài diễn văn mà ông thống chặc đã thực suốt mấy đêm để viết. Mà khi đọc, chặc ông thống cũng buồn cho bài diễn văn của ông nói, vì ông « cảm thấy » rất rõ rằng sự ù tịt ở trong phòng.

Một tiếng kêu rit kéo dài ra, không biết từ đâu đến. May là lúng! Cái âm thanh tinh cơ ấy đã làm cho mấy quan trên sân chú ý đến sự động tĩnh chung quanh mình. Và các quan hơi phờ phờ mặt mày, cảm ơn cái cánh quạt máy chạy vù vù, đã phứt chốc giải trí họ. Các quan ngồi làm tuồng đã mỗi làm rồi!

Diệp Lang

HAI CUỘC ĐIỀU TRA

500\$ MỘT LÁ PHIẾU!..

Các ông nghị có phải là những thứ hạng, trâu bò hay gia súc mà người ta có thể mua được không?
(Trích trong bức thư từ chức của ông Bù Đình-Tá)

TỪ thầu khoán lên đến nghị viên, một ông ở vùng xuôi, đã phải bỏ ra ngoài hai vạn bạc từ nghị viên lên nghị trưởng, họ cũng bỏ ra ngàn ấy tiền. Để làm gì?

Sự kinh nghiệm đã chính thức trả lời rồi: để « gặt » và để lác... chuông.

Ông nghị trưởng năm nay đã có một cử chỉ thật « bi quan » này: ông lác chuông không cho nói, rồi khi người ta đã cãi lại, thì ông lại mời người ta nói. Tôi liền tưởng đến một ngày kia ông nghị trưởng sẽ vào yêu cầu ông Thống sứ giảm thuế cho dân. Ông quan đại diện cho chính-phủ Pháp ở Bắc-kỳ sẽ cãi lại bất cứ bằng giọng gì. Ông nghị trưởng sẽ cúi vái: « nếu vậy thì xin mời ngài cứ tăng thuế cho! » vân vân...

Tôi chỉ liên tưởng thôi. Thực ra riêng tôi, tôi vẫn tin rằng ông nghị trưởng năm nay ít ra cũng sẽ làm được như ông Phạm huy Lục hay là hơn nữa, (kể cả cái việc lĩnh hơn vạn bạc phụ cấp).

Tôi tin như thế, vì tôi đã « điều tra » ra rằng giá nghị trưởng đắt lắm, và đã làm « ngớt » người ông nghị Thăng, theo như lời ông: « Trông thấy họ mua một cái vé bầu tới 700 đồng, tiền trao tận tay, trước mặt tôi, mà ngớt cả người... »

Tự đưng, không ai chịu tốn tiền như vậy.

Cuộc điều tra thứ nhất

Tôi đến viện nhằm lúc các ông nghị đã về cả. Viện bỏ trống, nhưng còn đượm một thứ không khí u uất, như lúc rạp hát tan. Tôi mong thế, để được yên trí ngồi ghi chép tường tận lời một ông nghị đã trượt nghị trưởng.

Thế mà một ông vừa gầy vừa cao thỉnh thoảng còn tìm cách bắt

tôi phải nghe những câu khôi hài lộn xộn của ông:

— Vừa gặp một « sừ » nghị, á chà chà! Cặp da mới làm. Ít nhất là 200p.00 một vé, thôi tha hồ mà sắm. Nhưng mà này, Khâm thiên nhào nhé! Vạn-thái, Ngã-tư-sở k'a.

Ông nghị, bạn tôi, bắt đầu rồi lại bắt đầu:

— Họ làm việc suốt đêm. Bộ tham mưu của phe bại đưng đầu có: các ông nghị Như, Tạo.

Bên phe thắng, can thành là: Tá, Đàm-mộng-Hoàn...

Tất cả gồm cho hai bên có 120 phiếu bầu.

Mùng 7 tháng 9, năm 1938, cho đến 10 giờ đêm. — Giá tiền một phiếu chưa nhất định hẳn: bên bại bắt đầu từ 150p.00 một lá; bên thắng, 100p.00. Bên bại ước được 47 lá; bên thắng: 70.

12 giờ đêm — Bên bại hi vọng chưa chẵn: phiếu kiếm được 60 hay 61 gì đó.

Vứt ra ngoài 10 phiếu của phái Nghị Diên. Lẽ tất nhiên bên thắng chỉ còn 50.

Từ 1 đến 2 giờ sáng — Bên thắng chỉ còn cách tăng tiền mua phiếu lên 200 rồi 250p. Với cái giá tiền đó, họ chắc mồm có 65 phiếu.

4 giờ sáng, giờ cuối cùng — Giá phiếu đó vọt lên tới 300p. Cả số phiếu cũng vậy: bên thắng tin chắc ở con số 72.

Ngày bầu. — Lần thứ nhất:

Ông Lục 53.
Ông Bông 58.
Ông Diên 7 (đáng lẽ 14; phần thùng, hay là lọt vào hồ pháo mất 7.)

Lúc này cả hai phe lại phải tìm đến những phiếu mà đem qua thông mua được vì đắt quá. Tiền chao, chao mức: từ 500 đến 700p (Giá bán cho phe thắng). Rồi cuộc phe thắng cướp được của phe bại: 4 phiếu, nhưng lại phải nhả ra hai phiếu.

Thế là bên nào cũng tự tin về số phận cả.

Phe thắng tin rằng sẽ được 58 + 4 (mua lại được) = 62.

Phe bại: 53 + 2 (mua lại được, + 7 (của nghị Diên) = 62.

Nhưng quên không tính ra rằng: lúc đó có 6 anh đã ăn hai lần tiền.

Họ quên cả câu chuyện có tính cách luân lý này: « Thăng ăn cắp bị ăn cắp » (Le voleur volé.)

Thành thử: phe thắng mất hai còn 60. (tức là 62 trừ 2)

Phe bại mất 4 còn 58. (tức là 62 trừ 4)

Thế độc. — Văn lời ông nghị bạn tôi:

— Lĩnh tiền bán phiếu xong, phải thế độc trước bộ tham mưu của người mua; chẵn hạn: « nếu phần chẵn thì sẽ chết lia vợ lia con ra » v.v.

Ông nào có lịch sử không tốt thì phải thế ở đền, cho ghê gớm một chút. Nhưng thế gì? Cá trẻ chui ống tuốt!

Tôi tóm cuộc điều tra nhỏ này bằng một hai câu hỏi:

— Tóm lại một chức nghị trảm bao nhiêu?

— Bên thắng mất độ hơn 2 vạn. Bên bại quá nửa thế. Hai bên cùng rừ người cả. Nếu tôi không làm thì một bên phải cầm nhà lấy van tu...

— Cách gìn giữ người đi bầu?

Giữ người đi bầu bằng cách cho ăn uống, bằng cách thả gái đẹp cho bám lấy không để rời một bước...

Ông nghị bạn tôi cho tôi biết thêm một điều mới mẻ này:

— Từ sang năm trở đi, sẽ có 10 ông nghị họp lại làm nhà lấy van tu... cố kết làm một. Mục đích của họ là nhất định đánh giá một phiếu bầu nghị trưởng là 1000 đồng. Họ tin rằng phải thiêu số rất cần trong lúc phải bầu lại: vì chỉ một người thôi đã đủ làm lệch cán cân rồi.

Cuộc điều tra thứ hai ở (Khâm Thiên)

Tôi đã gặp ở Vạn Thái những bộ mặt bệch phẩn mà bí hiểm lạ. Sang Khâm Thiên, tôi cũng không lần thêm được tấc đất nào. Tôi muốn tìm đến cái cô thuộc trong bộ tham mưu của phái thắng, một danh ca đã được người ta tặng cho mỹ hiệu là Marlène Diétrich, một Marlène mắt một mí lơ lơ, thắm quảng vì ốm yếu, có cái mình gầy như cái pháo tếp, và bộ mặt quắt « kiêu » con roi.

(Thế mà đặc lực cạnh các ông nghị mới kỳ.)

Nhưng, về mặt cô khinh khỉnh hay là buồn bã quá. Tôi đành hỏi một cô bé khác. Cô ấy nhìn tôi mà cười: « Động thấy anh là thấy hồi vợ vâu. Mặc người ta! Ông nghị hát thì cũng như anh hát, khác cóc gì! »

Rồi con quai ấy nó chạy tụt vào nhà mà nhất định không ra nữa.

Tôi còn một kế cuối cùng: hỏi tên trùm bếp có đầu ở K. T.

Anh này kể ra một mạch:

— Bà Đốc thôi nhau với ông ấy đã lâu rồi! Không thấy ông ấy hát ở đây. Chỉ có tới thứ sáu, nhà cô Hoàn có khách. Ông Lục hát trên gác, mà ông Bông thì hát ở nhà dưới, đồng làm. Còn thì không thấy gì cả...

Ý hẳn muốn nói: « ông Bông không tập trung bộ tham mưu và cử tri ở đó. »

Trọng-Lang

Si vous voulez
Bien manger
Bien dormir
Etre tranquilles

Descendez à

l'Hôtel de la Paix à Hanoi

Vous apprécierez sa bonne cuisine,
ses chambres dans Pavillons
entourés de jardins, ses prix modérés.

Le meilleur accueil est réservé
à la Bourgeoisie Annamite

Charles Guillot - Propriétaire - Tél. n° 48

CHUNG TÔI PHONG VẤN ÔNG CAPUT

TỔNG THU KÝ ĐẢNG XÃ-HỘI (S. F. I. O)

Viện dân biểu là một viện ma chơi, một viện ời lỗi
Bạn phản bội sẽ bị trừng trị một cách đích đáng.

Ông Caput

VIỆN DÂN BIỂU là một viện ma chơi, một viện ời lỗi; một bức tranh khôi hài đáng cười của sự thay mặt chẳng có một tính cách gì gọi là bình dân, chẳng có một chút ích lợi gì thuộc về xã hội, chẳng có một chút thực quyền gì, chỉ biết biểu lộ cái sức mạnh độc đoán của chính phủ, dưới cái hình thức chủ nghĩa tự do lừa dối, và cái dấu hiệu đã trá.

Khóa bầu viện trưởng vừa rồi càng tỏ rõ cái tính chất thối tha của viện ấy. Thời thế là hết, hết : nó đã chết ngộp một cách khốn nạn, đè bẹp cùng cực.

Bạn người tự nhận là làm đại biểu cho đám bình dân lương thiện và chăm chỉ, kỹ thực chỉ như Kim tiên, nhờ thế lực mà được bầu.

Đại biểu của dân đâu có thế. Đại biểu chân chính của dân phải làm việc cho đám cần lao, phải hết sức xin nói rộng quyền cho viện về mặt ứng cử cũng như về mặt bảo cử. Về mặt ứng cử thì phải có những người trong đủ các giai cấp. Những tay trưởng giả quyền quý thì họ chỉ bênh vực quyền lợi cho họ, họ còn biết gì đến dân cần lao.

Về mặt bảo cử thì nay chưa thể có phổ thông đầu phiếu được nhưng có thể nói rộng cho hết cả những người biết đọc và biết viết chữ quốc ngữ. Rồi dần dần dần chúng biết chữ cả, có học cả thì lúc đó sẽ nhất định đòi phổ thông đầu phiếu.

Ý kiến ông về những ông nghị do chính phủ cử ra.

Tôi và đảng Xã hội rất phản đối cái lối đề cử nghị viên như thế. Nhân tiện tôi xin nói rõ về cái trường hợp của ông Đỗ Đức Thọ một đảng viên đảng Xã hội. Ông ấy do hội Ái Hữu các công chức cử vào viện, chứ không phải do đảng Xã hội, vì thế đảng Xã hội không thể bắt ông ấy từ chức được. Dẫu sao, đảng Xã hội cũng không ngừng cuộc chiến đấu để đòi bỏ hẳn hạng chính phủ biểu vô lý ấy.

Thái độ của ông và của đảng xã hội đối với những ông nghị xã hội phản đảng và phản chiến tuyến bình dân ra sao ?

Thái độ chúng tôi đã rõ rệt ngay từ lúc chúng tôi có bằng chứng chắc chắn. Bốn đảng viên Xã hội được bầu ấy đã có lòng phản bội từ lâu. Chúng tôi vẫn ngờ vực họ nhưng mãi nay mới có tang chứng rõ ràng về sự phản trắc của họ. Thờ là may cho đảng chúng tôi vì có dịp tố cáo họ. Tội của họ không thể tha thứ được, và đã in lên trán họ một dấu vết như bùa không đời nào rửa sạch được : có ai bắt họ vào cái đảng vô sản làm việc cho đám cần lao ở xứ này đâu ? Vào đảng, họ chỉ trông đến tư lợi, và lúc nào thấy phản đảng có lợi là họ tự bán mình một cách dễ dàng ngay, không coi vào đâu những lời thề trung thành với giai cấp cần lao.

Con mầy ông nghị phản bội trong Mặt trận Dân chủ thì còn phải đợi cách xét xử của tất cả các đoàn thể dân chủ, nhưng có một điều chắc chắn là bạn phản bội sẽ bị trừng trị một cách đích đáng.

Nhì-Linh

Gặp ông nghị Lộ

TÔI gặp ông nghị Lộ hai lần. Lần thứ nhất, ngoài trường, trước cửa « sòng tổ tôm » Khai-trí, giữa hai bạn đồng nghiệp.

Thoạt đầu gặp ông, tôi chưa biết ông là ông nghị Lộ. Nhưng tôi ngờ ông rằng đã trông thấy cái vẻ mặt đó một lần rồi. Thì ra họ đã trưng ảnh ông lên báo, khi ông trúng cử nghị viên. Trong ảnh, ông là một trai quắc thước, mày rậm mắt to. Ở ngoài, ông là một người hom hem, nhợt nhạt.

Nói chuyện với tôi, ông thân mật ngay, và hồn nhiên lắm. Nhưng tôi xét rằng mỗi khi nói, ông cứ phải hít hơi vào, như có vẻ thở bằng mồm : một chứng triệu hiện nhiên của những người thừ đờm, hay là bị bệnh xuyên đờm.

Rồi tôi không bán khoán nữa, khi một ông nghị đã giới thiệu ông nghị Lộ với tôi :

— Nghị Lộ là một nhân viên đặc lực trong bộ tham mưu của ông Bông. Ấn lương của ông Bông, thì còn có thể là một việc chắc hay là không chắc được. Chứ cái việc xoi long nhiên hương (trị bệnh đờm xuyên) của ông Bông thì là một việc hiển nhiên.

Lần thứ hai

Con người hom hem, là ông nghị Lộ ấy, tôi lại gặp. Mà gặp ở sòng bạc, trong chợ phiên Nghĩa Dũng, lần lượt sau ông Tạo, nghị Đắc vân vân, về quá nửa đêm.

Ông đã quên tôi rồi.

Ông chạy lang quăng trong sòng phân thân, trong tay sững sờng mấy đồng hào, tự nhiên như ông không phải là ông nghị nữa.

Rốt cuộc ông leo lên trên ghế cao, hít vào, rồi thở ra thành một câu hỏi không biết gửi cho ai :

— Cái trước mặt gì ? Nhất, nhì hay tam ?

Tôi cứ muốn ông đánh thò lò có sáu mặt hơn là đánh « lú tầu » có bốn mặt.

Tôi đã hoan hỉ nhìn ông đã được thanh thoi, như lúc Tổng-thống Hoa-kỳ ngồi câu cá, sau những lúc hết hơi hết sức kêu gào bênh vực quyền lợi dân trong viện.

Nhưng tôi lại sợ phải phi cười vì nếu ông thua, thì thật là của anh Thiên lại trả về cho anh Địa.

Trọng Lang

Ông Lê-Thắng đang phê phán trước : bàn đề phiếu — Hân ai ai cũng trông rõ rằng ông không có lá phiếu nào cầm sẵn trong tay nhà !

Ông Đỗ Thận

(Tiếp theo trang 9)

Xét cho kỹ thì trình độ của dân còn kém, chưa biết cần nhắc... Minh bây giờ đều tập làm chính trị cả, có biết gì mấy đâu ? Vì thế mà trong viện còn nhiều ông lý ông chánh nhà quê, nghị viên còn có vẻ trò chơi : nhiều người làm được việc thấy vậy cũng chán không muốn ra hoặc không thích lại được với những người không có tài cán gì nhưng có của...

Một lát ông lại tiếp :

— Và lại, chính phủ cứ hay dân cứ vào viện thì cũng thế thôi. Nghị viện chỉ để làm vì... tiếng tây gọi là *pour la forme*.

Trước khi tiễn chúng tôi ra, ông Đỗ-Thận còn nói thêm mấy ý kiến riêng mà ông yêu cầu chúng tôi đừng thuật lại trên báo. Ông lại nhắc đến một bài cảm tưởng của chúng tôi trong số báo kỳ trước và hỏi :

— Xem ra các ông cũng không hoan nghênh việc ông Bông thăng ông Lục.

Chúng tôi đáp :

— Hay ông Lục thăng, chúng tôi cũng không hoan nghênh.

THẾ-LỬ và THẠCH-LAM

5 et 7, Rue Negret
(Place Negret)
HANOI

Hiệu thuốc tây Vườn Hoa Cửa Nam

THAM HOANG TIN
Pharmacie de 1re classe

thuốc mớ i, giá hạ
Mở cửa cả buổi trưa

Télé 380

Hôn nhân, tình duyên, của cải, sự nghiệp, và tương lai

Nếu muốn biết chắc chắn thì chỉ cần điền thơ gửi chữ ký, tuổi, kén theo ngân phiếu 1\$00 cho thầy

NGÔ - VI - THIẾT
28 Houran — HANOI

* Văn, không tiếp khách lại nhà

Tại 153, Đường cầu Cửa Đông
(153, Bd Henri d'Orléans, Hanoi)
TÉL. 396

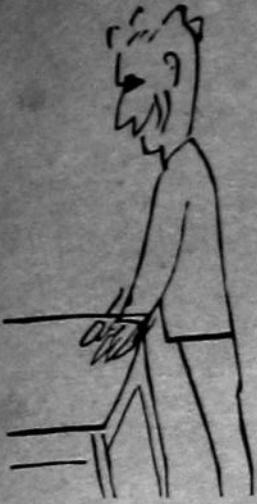
D' CAO-XUAN-CAM

Tốt nghiệp tại Đại Học Đường Paris
nguyên Trung-kỳ bệnh-viện
quản đốc chuyên trị

Bệnh Hoa Liễu và Nội thương

KHÁM BỆNH { Sáng 8h đến 11h30
 { Chiều 3h đến 6h
 { Khi cần kịp mời 7-8
 { nhà lúc nào cũng được.

Có phòng dưỡng bệnh và hộ sinh

Bộ mặt ông Hà Văn-Bình bị mặt cũng như cử chỉ của ông

MỘT CỤ CHANH-PHỦ BIỂU

BIẾT BIỂU

Cụ nghị Bùl-dinh-Tá,
 Năm nay giờ chứng lạ :
 Khi bầu nghị-trưởng xong,
 Cụ thấy lòng không hả,
 Hậm hực, cụ ra về,
 Thế không đến viện nữa !
 Duyên cớ bởi vì đâu ?
 Hay vì ông Lục... ngã ?
 Người khác thay vai Trùm,
 Không đáng cụ phò tá !
 Hay là cụ ngấm mình
 Tuổi tác đã già cả,
 Chẳng còn nước non gì,
 Công danh coi bả giá.
 Hay cụ ngán trò đời,
 Minh sấm vai dõn trá.
 Nhà nước kéo râu ra,
 Chẳng thay mặt ai cả !
 Mỗi năm đi hội đồng,
 Ngồi ỳ như đụn rạ !
 Nên cụ quyết xin từ,
 Về nghỉ, thân nhân nhà.
 Cụ nghĩ như vậy chăng ?
 Thực là chí lý quá !

TU - MỠ

An ủi ông Nghị Lục

Này ông nghị Lục tôi ơi,
 Từ khi lên lối vào đời nghị viện.
 Làm trùm luôn mấy năm liền,
 Tưởng chừng ông giữ độc quyền cái chuông.
 Khư khư nắm chặt không buông,
 Như từ giữ oản, chẳng nhường cho ai.
 Ngồi cao, ngồi mát thành thời,
 Thừa ơn nhà nước mà xơi bát vàng.
 Bem tìm ra để chiêu hàng,
 Giữ gìn địa vị vững vàng lâu năm.
 Trong phe địch thủ tiếng tăm,
 Khôn ngoan, sừng sỏ, ai bằng nghị An.
 Bao phen kèn cựa những toan...
 Chung qui cũng phải qui hàng, bó tay.
 Sơn hà nhất thống bấy nay,
 Bắc-ky hỏi nước non này còn ai ?
 Ngờ đâu địch thủ trên đời,
 Còn anh bán pháo tiền tài rất sung.
 Ngán thay, tiếng pháo nổ đùng,
 Tiếng tim bị ả, đau lòng trượng phu !
 Ngôi sao ông đã từ mờ,
 Vận ông đã xuống, cơ đồ bị lung.
 Tranh danh, xi hỏng bổng không,
 Tiếc công xoay sở thành công đã trắng.
 Bấy giờ tướng đã chịu hàng,
 Đám quân nháo nhác tan đàn từ đảng.
 Tuy rằng nước bạc thua cay,
 Song le thắng bại xưa nay là thường.
 Và chẳng thua cũng nhiều đường,
 Thua cay thua đắng, thua càng thêm vinh.
 Mất ngôi nhưng vẫn toàn danh,
 Còn như lợi lộc, xem khinh sả gì !
 Buồn mà chi ! Bực mà chi !
 Miếng ngon chấm mùt ro né quá rồi.
 Đề phần kẻ khác, ông ơi,
 Khỏi mang cái tiếng con người nan du...!

TU-MỠ

Cảm tưởng về dân viện

(Tiếp theo trang 14)

Thấy các ông nghị cũ như om xòm, người ta cũng mừng thầm rằng có lẽ các ông sẽ khôn riu tuối trước mặt các « quan lầy ».

Tay ông áo thế nào, viện cũng phải bầu cho được ban thường trực và mấy hội viên dự khuyết trong kỳ họp Đại hội đồng kinh tế và lý tài sắp tới. Vì ban quản trị của viện và hội viên thực thụ đã có cái may mắn song ngay từ hôm qua.

Người ta hơi vui vẻ được thấy hội viên thực thụ đi Đại hội nghị kỳ này là một nghị hay nói nhất. Nhưng người ta cũng không khỏi gờm gờm, vì ông này đã có lần nói hộ cả nhà ruyơ Fontaine.

Còn các ông dự khuyết, người ta không dám mong gì. Vì tính là những ông nghị mới chưa đủ kinh nghiệm và hừ ra Đại hội nghị, người ta đã thấy cái tát... ập úng của một vài ông rồi.

Tuy thế, một lần nữa, chúng ta hãy đợi các ông ấy làm việc.

Nhưng đầu đến thư ba 13 Septembre viện mới họp phiên công khai : còn thời giờ cho các tiểu ban xét số và lập tờ trình.

8 septembre đến 13 septembre Năm này, với một ngày bế mạc nữa là sau. Vì chỉ còn bốn ngày, chẳng biết viện sẽ họp và bàn được những gì ?

Thiệt-Linh

TRÒ QUỲ THUẬT CỦA MỘT ÔNG NGHỊ TRÈ

Giơ tay ra trước bàn nhưng phiếu lại ở trong túi bay ra.

Docteur ĐẶNG VŨ HỖ

Ancien Interne de l'Hôpital Saint Lazare de Paris
 Spécialiste des maladies vénériennes & cutanées

CHUYÊN MÔN VỀ :

Bệnh hoa liễu — Bệnh đàn bà

Sửa trị sắc đẹp

Khám bệnh

Sáng 9 giờ đến 12 giờ
 Chiều 3 » — 7 »
 Chủ nhật mở cửa buổi sáng

Chỗ ở và phòng khám bệnh

16 & 18 Rue Richaud — Hanoi
 (đầu phố Hội-vũ)
 Tél. 242

Clinique

du Docteur

Vũ ngọc Huỳnh
 Lauréat de la Faculté
 de Médecine de Paris

72, 74, 76, RUE AMIRAL SÉNÈS
 NHÀ THƯƠNG SAU NHÀ RƯỢU

Đỡ dễ và chữa các
 bệnh đàn bà, trẻ con

GIẤY NÓI SỐ 622

Vào nghị viện lần đầu

TUỶ mới vào lần đầu, nhưng tôi cũng chẳng thấy gì là lạ cả. Vì nghị viện rất giống một lớp học, mà lớp học thì tôi đã biết rõ lắm rồi.

Cảm tưởng đầu tiên : một cuộc phát phần thưởng. Trên cái sán,

Ông nghị này chắc tiếc cái thời kỳ người ta mặc áo có ống tay, rất rộng và rất dài

các quan khách ngồi ; ở dưới là các nghị viên ngồi trên những hàng ghế như mượn của trường Bưởi.

Sao mà hết một lớp học thế ! Thục là như những giờ cách trí, thầy giáo nói đặng thầy giáo học trò nghĩ đặng học trò. Tôi nhớ lại sự im lặng uể oải của các bạn tôi xưa, ngồi chán chết mà vẫn giả làm bộ nghe. Có câu chả hiểu một tí gì (ví dụ tôi) mà cũng phải làm ra vẻ chú ý.

Ở đây, có một trăm hai mươi ông nghị ngồi để chờ bài diễn văn khai mạc lọt vào tai, mắt lơ dờ như Phật sắp nhập Nát-bàn. Ai nấy cũng gắng có một bộ mặt chăm chú tề chỉnh. Nhưng tôi biết, trí họ còn bận nghĩ đến lớp thứ hai, thứ vị hơn : mảnh khỏe khi bầu ông trùm viện, hay là bận phiên diều vợ vào như trí mấy cậu học trò dốt và lười.

Xuyết nữa thì tôi bật cười, vì bỗng nhiên tôi bắt được quả tang một ông nghị khần đen áo dài,

và mặt đen kinh trắng, râu đen răng đen, ông ta đang gật, gật... Tôi lạ lùng hết sức : ông ấy dám ngó gật giữa mọi người ! Quả tôi rất ngạc nhiên ; xưa nay nghe các báo nói « nghị gật », tôi cứ tưởng đó chỉ là một cách nói thôi, ai ngờ đó lại là sự thực

Sự thực, tôi cũng được một số ngạc nhiên khá nhiều ; nhất là khi trông những ông nghị mặt đặc nhà quê, đặc lý toét. Thảo nào họ có vẻ lạc đường.

Tôi càng nhớ lớp học của tôi, khi tôi thấy rằng ông thống sứ và quan khách ra về, thì mấy ông nghị bỗng tỉnh giấc mê ly, như một bọn học trò được vắng mặt ông giáo. Những cậu nào sợ sệt nhất, lút lút nhất bây giờ lại ồn ào nhất. Ai nấy đều bĩ hả, khoan khoái, tìm lại được cái tự do.

Chẳng bù với lúc ngồi nuốt cái ngáp mà nghe bài diễn văn điều lưu thủy. Một trăm hai mươi ông nghị hoạt động lên như đá bỗng nhiên biết nói. Người ta sắp đến phần thứ hai : bầu trùm.

Xuân Diệu

Chung quanh ghế viện trưởng dân biểu Bắc kỳ

(Tiếp theo trang 7)

đã ra lệnh cho đảng viên lùi bước, nên việc ứng cử của ông Diên đến lần thứ hai không đưa ra nữa. Chúng tôi xin đánh dấu vào đây là : với mệnh lệnh ấy, đảng Xã hội đã trái với nghị quyết chung của Mặt trận Dân chủ.

Tính số lại

Đem tính số lại : 7 kẻ đã phản bội ra mặt không đáng kể. Còn 5 phiếu bỏ cho ông Lục và 2 phiếu bỏ cho ông Bằng lần thứ hai đều đã trái với nghị quyết của Mặt trận Dân chủ. Theo chỗ chúng tôi biết, chỉ có một phiếu trắng trong lần bỏ phiếu thứ hai là phiếu của anh Hồ-sĩ-Đào. So sánh ra, anh Đào đã theo gần đúng với nghị quyết của Mặt trận Dân chủ là không chịu bỏ cho Bằng và cũng không chịu bỏ cho Lục. Nhưng, một điều đáng tức là sao anh không cứ bỏ

phiếu cho Võ-đức-Diên, người ứng cử của Mặt trận Dân chủ, từ lần thứ nhất cho cả đến lần thứ nhì, theo đúng với nghị quyết của mặt trận.

Bọn thù địch của Mặt trận Dân chủ đừng vội reo mừng

Trở lên trên, chúng tôi đã phổ bày rõ những sự thực đã xảy ra để vạch mặt những kẻ phản bội đã đánh lộn sông vào Mặt trận Dân chủ Và, do đó, những người trong hàng ngũ Mặt trận Dân chủ phải rút ra một bài học, phải tìm những nguyên nhân thất bại và càng phải củng cố hàng ngũ của mình. Nhưng, chúng tôi biết những kẻ thù địch của Mặt trận Dân chủ, những kẻ không muốn cho dân chúng xứ này có sự đoàn kết để chống lại với sức phản động bên trong và chiến tranh ở ngoài, những kẻ toàn đi ngược lại với phong trào dân chúng, sẽ nhân dịp này vỗ tay reo mừng là Mặt trận Dân chủ đã vỡ. Họ cố ý đem những sự phản bội của mấy kẻ đầu cơ để bôi nhọ Mặt trận Dân chủ. Nhưng, Mặt trận Dân chủ là một hình thức kết hợp những phần tử cùng những đoàn thể cấp tiến ở xứ này, căn cứ vào bản chương trình tối thiểu để làm việc và có dân chúng làm hậu thuẫn, thì dù có những sự phản bội của bọn đầu cơ ở trong viện cũng như có những trận chửi rủa của bọn tiểu mạt ở ngoài, nó vẫn vững, vẫn chăm chỉ làm việc, vẫn tiến lên và mở rộng ra.

Trần huy Liệu
(Chủ bút báo TIN TỨC)

Ông nghị Chương, người không đủ to để che hai tay.

Người ứng cử thứ tư

(Tiếp theo trang 6)

— Anh em có bằng lòng cử một người khác ra tranh viện trưởng không ?

Trừ ông Lộ, cử tọa đồng thanh trả lời : « bằng lòng » và đồng thanh — trừ ông Lộ — tiến cử ông Diên.

Ông Lộ sua tay :

— Không được ! Không thể thế được !

Thì ra ông Lộ nhất định đòi tranh viện trưởng với ông Bằng và ông Lục, để rồi cùng ông Bằng dồn phiếu cho người ứng cử thứ tư.

Không được thế, ông bỏ ra vẻ tức khặc.

Ông Tiến đứng dậy thuật lại một cuộc điều tra quá rành rọt : ngày nào, giờ nào những ông nghị nào trong Mặt trận Dân-chủ đi hát hay đi cao lâu với ông Bằng. Trong số đó thấy có cả tên ông Lộ, người sẽ cùng ông Bằng « đổ » hết phiếu cho người ứng cử thứ tư.

Tin đầu sét đánh ngang tai.

Mà mình chắc là tin vịt. Nhưng lạ quá, không thấy các ông nghị có mặt ở nơi hội họp đứng lên cãi chính. Cũng có ông đứng lên nhưng không cãi chính, chỉ nói quanh nói co để kết luận ngầm rằng : « Quả tôi có bị ông nọ ông kia rủ đi, nên nể quá tôi có nhận lời. »

Các ông ấy nhũn nhặn không chịu cất giọng hùng hồn để tự bênh vực, thì đã có hai ông Luận và Jean Lan bênh vực giúp. Đại khái hai ông ấy nói nhận lời đi ăn đi hát như thế chưa hẳn đã là « bị mua ».

Nhưng các đoàn thể cũng bần khoản lo lắng đứng lên buồm rêu chất vấn các ông nghị dân chủ mấy câu nghiêm khắc.

Rồi sau rồi, ông Caput nói cho ta biết cảm tưởng của ông về mọi việc đã xảy ra, một cảm tưởng đau đớn : ông khuyên các ông nghị trong Mặt trận Dân-chủ phải thận trọng sự giao du, nhất trong vụ sắp bầu viện trưởng này. Khuyến xong, ông dọa : đảng Xã hội và các đoàn thể dân chủ sẽ có cách đối phó lại những quạu phản đảng, và bội lời cam đoan.

NHỊ LINH

Tin sau cùng : nghe đầu đảng Xã hội đã trực xuất bốn ông nghị đảng viên chỉ đảng Xã hội Bắc-kỳ.

Nhờ những khổ công nghiên cứu, có thể biết trước được ngày khỏi bệnh

Phòng thuốc TRAC-VY h.0 nhiều năm trời thí nghiệm những phương thuốc gia truyền, bao nhiêu công phu chăm cụi trong buồng khổ cứu, đã chế ra nhiều thứ thuốc phong tình rất là công hiệu. Nhờ ở những phương pháp tuyệt diệu, phòng thuốc TRAC-VY sau khi xét bệnh kỹ công, có thể biết trước được ngày khỏi

Dưới đây kể qua vài món thuốc linh nghiệm :

Thuốc lá tươi chữa bệnh lỵ đi tiểu đần, buồn, óng vào một lúc thì bệnh 10 phần bớt 8.

Thuốc thực lựu dùng 1, 2 hạt thì hết mồ mần.

Thuốc Tuyệt độc lựu dùng hết 1 hộp thì thấy kiến hiệu. Giá Op.60.

Bổ thận trừ lảm. thuốc bổ thận, trừ tuyệt đi độc bệnh tình. Giá Op.75.

Thuốc Giang-mai gia truyền, chữa bệnh Giang mai ở các thời kỳ. Giá Op.60.

Thuốc Phòng tích, chữa bệnh phạm phòng, ăn chậm tiêu, ợ chua, đầy da bụng, rức đần, mỗi chân tay, mặt vàng v. ... dùng thuốc này khỏi ngay. Giá Op.50.

Thuốc Cai, chữa bệnh nghiện thuốc phiện, sẽ cũng bỏ được dễ dàng, không bị vật vã Giá Op.60.

Thuốc Tê thấp, tê liệt, tê bì, đau gân, nhức xương, dùng 1 thang ngâm rượu xoa khớp. Thuốc uống Op.40. — Thuốc xoa Op.40.

TRAC-VY

82 PHỐ HÀNG CỐT - HANOI

Phòng thuốc trừ danh chữa bệnh hoa liễu

28, PHỐ BẾN CÙI - NAM DINH

Chúng quanh một cuộc bầu cử

Viện Dân biểu Bắc kỳ còn chút đỉnh tín nhiệm nào thì sau cuộc thí nghiệm này mất nốt

Al cũng biết đó là cuộc bầu cử gì, và tất cả những người lương thiện đã chứng kiến cái buổi « nấu nướng » ở uỷ ấy, đều phải lợm giọng trong một thời kỳ khá dài. Viện dân biểu Bắc-kỳ còn chút đỉnh tín nhiệm nào (tỉ sai cuộc thí nghiệm này mất nốt, mất hết; thời thế là đi đời; nó đã ngập một cách khốn nạn trong sự đổi bại cực kỳ như nước và trong sự thoái vị cực kỳ hèn hạ.

Có cần trở lại những việc vô liêm sỉ, vô lương tâm đã phơi ra dưới ánh sáng ban ngày không? Có, tất phải có, vì dù là một việc chán nản và khó chịu đến đâu mặc lòng, vẫn cần phải tố cáo những sự yếu hèn, những sự trụy lạc, những sự phân biệt, và tránh những nghị sự cố ý hiểu lầm có thể làm rối loạn những lương tâm và làm sai chỗ những trách nhiệm.

Vả lại, cái việc ấy đã mang sẵn những mầm của sự thất bại: viện không tìm thấy đâu, người ta đã viết thế; chúng tôi xin thêm: viện ma trời và đi lỗi (fantoche); bức tranh hoạt kê trẻ con của một sự đại diện không có một chút tinh cách bình dân, không có một chút ích lợi thuộc về xã hội, không có một tí thực quyền gì; sự biểu lộ quyền hành của một chính phủ độc đoán dưới những hình thức một chủ nghĩa tự do lừa dối, và một dấu hiệu đã trả! Khi người ta biết rõ những cách thức cử những nghị viên của cái viện ấy, người ta có thể công nhận rằng những nghị viên ấy thực là những người thay mặt dân được không? Vả, thường thường họ bầu ra sao, còn ai lạ gì nữa: đó chỉ là sự phóng túng kỳ dục của một thiểu số dưới con mắt hóm hỉnh và dưới sự áp chế kín đáo nhưng dẫn dụ của chính phủ.

Không bao giờ chúng tôi có ý tưởng chỉ trích tất cả những ông dân biểu; vậy thì cũng có những bậc đáng được mọi người kính trọng, quý mến về đời tư cũng như về đời công, nhưng chính những người ấy lại phản nản trước nhất cái tâm địa xấu xa — cái vô luân lý — của một số đông bạn đồng viên: bọn này không bao giờ đã hiểu cái nhiệm vụ tối cao, và cũng không bao giờ đã nhận lấy những bổn phận và những trọng trách của mình và họ là những cái mồi rất dễ dàng cho bọn giữ quyền hành và của cải ở trong tay.

Bầu ra do tiền và ân huệ, một số đông ấy tự nhận là thay mặt cho quần chúng lương thiện và chăm chỉ, kỳ thực họ đã nhận cái ủy nhiệm ở tay những hạng quyền thế hay đổi lấy bằng

những bữa tiệc long trọng: vậy thì họ không có một chút quyền tình thần nào, một số đông trong bọn đã bị bịt mõm rồi, và hễ họ hơi tỏ ra rằng mialh độc lập là nhận ngay được giấy phải trả một món nợ cũ hay bị người ta tiết lộ ngay những điều cam đoan bí mật; và họ chỉ có danh hão, chứ sự thực chẳng có quyền làm một việc gì, họ chỉ có thể nghĩ đến dựa vào cái ủy nhiệm phũ phàng của họ để được vừa lòng kiểu hãnh và sự ham muốn tiền tài.

Nhưng chưa bao giờ cái dịp cầu lợi lại may mắn và dễ dàng bằng khóa bầu viện trưởng mới rồi...

Viện dân biểu! Những cái tai ở bên Pháp ngày thơ đối với những sự thực ở đây hẳn nghe cái tên ấy kêu quá! Nếu quả thực làm tiêu biểu cho những nguyện vọng của nhân dân Bắc-kỳ, thì viện ấy, từ năm 1936 đã chống lại với tất cả những sức phản động dữ dội ở xứ này! Thiếu gì bằng cơ để buộc tội, theo phương diện thuộc địa, cái chính sách của mặt trận bình dân, để cho rằng không bao giờ quần chúng đã đặt hy vọng thoát ly vào chủ nghĩa dân chủ...

Tác giả nói vì ở đây người ta tưởng mặt trận bình dân ở bên Pháp đã đỡ rồi, nên triều đình Huế, các báo chí, lũ tay sai của bọn tư bản mới chăm chú đến vụ bầu cử lần này.

Kể đến bức chân dung của ông nghị bảo hoàng Phạm lễ Bông mà tác giả tả với một giọng rất trào phúng.

Chính kiến ông Bông: chính kiến một người bảo hoàng, muốn nước Nam ngày nay quay về sống theo những lập quán của nước Nam xưa, vì ông Bông ghét tất cả cái gì có tính cách dân chủ, và coi việc người Pháp chiếm cứ nước Nam là một sự khổ sở lớn lao. Ông Bông được bầu viện trưởng là nhờ về tiền! (Khoảng 25.000p.00)....

... Chúng tôi không có ý muốn đi sâu — lúc giờ đây — vào trong những chi tiết bại hoại và vô sỉ của việc này — người ta có thể hiểu chữ việc theo nghĩa buôn bán của nó — và dù rằng chúng tôi có, về việc ấy, tất cả bằng cứ cần đến để làm kinh hoàng những kẻ có lẽ đã dám kêu lên rằng người ta vu cáo mình, chúng tôi xin chấm hết cái trang bầu cử thối tha. Từ nay Bắc-kỳ không còn phải ghen tị gì nữa với Nam-kỳ về phương diện ấy.

Chỗ đau đớn nhất của câu chuyện không sáng sủa là sự phản bội nghiền ngẫm lâu ngày và rât

khéo thì hành của bốn nghị viên xã hội; họ lùa lút vào đảng mà ở đây từ lâu người ta đã liệt bọn họ vào hạng kẻ nghỉ, cho tới nay có bằng cứ rõ ràng về sự trụy lạc của họ.

Nhờ về việc này mà đảng đã có dịp tống cổ họ ra vì phải để mọi người biết rằng họ đã không đường hoàng ra khỏi cửa lớn đảng xã hội như họ muốn, nhưng... đã bị vứt qua cửa sổ: tội họ không thể tha thứ được; tội họ là tội đã phản bội giữ trên trán một dấu vết như nước không bao giờ xóa sạch được: có ai bắt họ đứng dưới cờ của đảng vô sản làm việc cho đám cần lao ở xứ này đâu, có ai bắt họ phải theo luật lệ, qui pháp, chủ nghĩa, kỷ luật của đảng đâu; họ tưởng vào đảng để có thể trực lợi được; phẩm hạnh của họ không đến mức đức hạnh mà hạng chiến sĩ chân chính cần phải có, cũng không đến mức những trách nhiệm và những hi sinh mà sự hành động vị tha bắt họ phải có; họ đã tự bán mình một cách hèn hạ, lộ rõ sự đã dối của lời thề thốt trung thành của họ đối với giai cấp thợ thuyền mà họ đã phản một cách dễ hèn sau khi đã phản biết bao nhiêu người khác. Một trong bọn họ nay làm phó viện trưởng; với viện trưởng ấy và phó viện trưởng ấy, cái viện ấy không còn thể xuống thấp hơn được nữa.

Những lời qua quyết vô lý, những lời bóng gió thô bỉ cố nhiên không thiếu trên những tờ báo đã được trả tiền công một cách béo bở, những tờ báo có những tay bình bút bị đảng xã hội trực xuất, những tay văn sĩ làm được hết mọi việc — cả việc phò Nhật..., người ta đã muốn dự vào sự phản trắc kia mà gây ra sự mờ ám để công kích đảng xã hội....

Dân chúng ở xứ này — may sao không trộn lẫn với bọn sửa tới giờ giầy của chủ nghĩa dân chủ — không lầm lẫn đâu. Lý tưởng cộng hòa không bị che đậy được, cũng không thể bị bôi nhọ bởi những kẻ đã định ăn núp phía sau nó để giấu những sự hèn yếu của mình; lý tưởng ấy ở trên hết những sự trụy lạc của nhân loại; nó cao hơn tất cả những kỳ dục, những ham muốn nhỏ nhen: nó sẽ giúp cho sự đắc thắng vững vàng của những quyền lợi tối cao của giới lao động một ngày một, hành trưởng trước những sự dễ hèn của những kẻ chỉ tưởng đến lợi dụng nó và làm cho nó dơ bẩn. Chúng ta cứ giữ hoàn toàn lòng hy vọng một xã hội sạch sẽ hơn, công bình hơn, thân mật hơn.

Brutus

(Biệt hiệu của một đảng viên, hoạt động nhất trong đảng Xã-hội)

Áo Len Mùa Rét

Các Ngài...
Mua buôn, mua lẻ,
Nên đến hiệu dẹt

PHUC-LAI

87-89, Route de Hué - HANOI
Téléphone 974

Hàng tốt đã có tiếng.
Nhiều kiểu rất thanh nhã.
Giá hạ hơn các nơi.

Ở xa xin viết thư về lấy giá.

QUAN, *thét* — À, các thầy hẳn thật. Các thầy mang biểu thuốc để định rửa tôi đó sao?

LÝ TOÉT, *run sợ* — Dạ, bẩm quan lớn, chúng con đau lắm. Nguyên con nghe nói bà lớn bị bệnh nóng sốt, nống đủ các thứ thuốc mà không khỏi nên chúng con lòng thành mua một tá «Khang Kiện Thối Nhiệt Tán» để bà lớn dùng. Xin quan lớn xét cho.

XÃ XẾ — Bẩm chúng con đã kinh nghiệm, chỉ 5 phút khỏi sốt.

QUAN, *hớn hử* — À ra thế, cảm ơn các thầy, có phải hiệu Khang-kiện ở Hanoi không? Ấy bà lớn vì uống thuốc Điều kinh ở hiệu ấy có 0p.50 một hộp mà có thai, rồi để thẳng cháu thứ tư đó. Hiệu ấy lại có thuốc «Bảo Thai» giá 0p.30 rất tốt.

SERV. PUBL. K. K
KHANG-KIỆT được phòng
94, Hàng Buồm — Hanoi

Ngày khai mạc nghị viện

Tôi đã dự lễ khai mạc nghị viện ngày 8 Septembre. Tôi đã được thấy một quang cảnh cảnh trịnh trọng rồi lấp nập không có nghĩa lý trong một tòa nhà kiểu cách, ngày thường là một nơi cho người ta cái thú khoái trá tổ tôm.

Một quang cảnh rõ ràng đã diễn ra. Sau bài kèn Marseillaise hùng hồn không phải chỗ, sau một sự im lặng nặng nề và khó thở, tôi đã thấy rõ bản tướng các ông nghị. Mà ngàn sao được con mắt nhìn quen ánh sáng của tôi ấy! Ngàn sao được cả một lòng phần uất trước một sự phản bội lừa dối hèn hạ!

Tôi đã trông thấy những ông nghị cúi gập sát đất, vãi dẹo vò cùng, khi ông Thống sứ Châtel bước vào viện với một cảm tưởng rất tự nhiên trước bao nhiêu vẻ mặt xanh xám và lơ lảo. Thân hình các

Một ông nghị có vẻ « kỳ mục »

ông quả đã ngã gục xuống bàn vì mệt mà bài hoải; chân tay các ông quả đã dúng vào những việc có ích bất ngờ đứng dậy cạo sát với nhau để giúp cho các ông chống đỡ với sự chán nản. Ngay lúc đó, ở trên bục cao kia, giữa dãy ghế đầu hàng, một người đang khấn khoản các ông nghe đọc các công việc mà Chính-phủ Đông - dương đã thấy kết quả.

Quạt máy chạy vù vù, giọng đọc diễn văn đều và thanh, ánh sáng lọc qua lớp kính xanh phớt dịu dàng không khí khoáng đãng của tòa nhà nguy nga, tất cả những thứ ấy đã khiến tôi phải nhận thêm một lần nữa các ông nghị quả là các ông nghị sắp làm việc cho dân. Rồi... thật tôi đã sung sướng và

BÀU VIỆN TRƯỞNG

(Tiếp theo trang 5)

nghị vì thế chưa đi đến bàn đã quay ra, lấy lá phiếu trong túi ra một cách thông thả, rõ rệt như người phân vua. Họ không dám có vẻ đường hoàng, vì đường hoàng ở đây bị coi là phản bội.

Chưa bao giờ ta thấy có một lối « phòng gian » lỗ lã như thế và cũng chưa bao giờ có những nghị viên gian dối một cách trắng trợn và thô bỉ hơn. Đó là những người không có lương tâm đã đành, nhưng cũng không có đủ trí khôn để che đậy sự lừa lọc của những hành vi đáng hổ thẹn.

Bởi thế người ta nổi giận bay người ta tức cười, nhưng không ai lấy làm lạ rằng kịch liệt tranh nhau nghị trường năm nay chỉ có hai tên cùng vô nghĩa lý như nhau: hai ông Bông và Lục.

Lần đầu phiếu thứ nhất, hai bên cùng không đủ lệ. Bông 58 phiếu và Lục 53.

Phát bầu lại lần thứ hai, nghĩa là để cho cái trò chương mắt ấy diễn lại lần thứ hai do những vai hề buồn thảm trước.

Dưới kia, những sự mua bán ngấm ngấm thêm sôi nổi hơn trước, những bộn tay sai đều ra sức cố động và những cử chỉ của các người lên bỏ phiếu lại trơn hèn thêm.

Phiếu mở lần thứ hai. Phạm huy Lục tái bản mặt đi, Phạm lệ Bông cười. Cuộc chiến đấu quan hệ nhất của nghị viện đã xong:

— Tiền của Phạm lệ Bông đại thắng.

Thế-Lữ

Khoan khoái không chữ tả, khi bài diễn văn vừa dứt, ông Thống sứ đứng dậy, một bài kèn nổi lên, hoan hô và dồn dập

Sự ồn ào bắt đầu. Cúi, vãi, bát tay, rồi dụi mắt, vươn vai, rũ áo và ngáp nữa. Đó tất cả sự sống. — Sự sống đầy dẫy ý nghĩa báo trước công việc của nghị viện khóa này

NGUYỄN-HỒNG

PHẠM LÊ BÔNG dự bị cuộc tranh cử kỳ càng làm. Cơ mưu rất chặt chẽ: như buột cái đầu pháo cho kêu. Tiền của anh chàng này bỏ ra rất nhiều. Bông chắc thế nào cũng mua được ít ra là bảy mươi người. Nghĩa là làm cho bảy mươi tấm lòng hóa ra những vật ở ướ!

Bảy mươi « tiếng bầu »! Ghế nghị trường hẳn cầm chắc.

Vậy mà bầu lần thứ nhất Bông chỉ được có 58 tiếng.

Thực như tiếng pháo, lệnh nổ bên tai.

Bông đâm hoảng lên, trách những kẻ bầu thiu kia bầu thiu những hai lần.

Nhưng cái hoảng của Bông chỉ làm cho Bông tốn thêm ít bạc nữa.

Phạm Giao ngồi ở ghế các nhà báo để chứng kiến cuộc bầu cử. Chàng ta cũng nói bằng cái giọng mỉa mai. Y như những người thực thà.

Một vài người tình ý bảo nhau:

— Hẳn người đề kiểm điểm cho Bông đấy chứ. Ngồi đề xem những người lên bầu có phần Bông hay không...

Giao bảo tôi:

— Lục tranh với Bông kỳ này phải bán đi một ngôi nhà. Vợ cần nhà lắm.

Làm như chỉ có Lục là mất nhiều tiền.

Trong lúc bầu viện trưởng, một ông nghị âu phục đến cạnh chỗ ngồi dành riêng cho nhà báo. Ông cười một cách rất nhã nhặn đề câu thân với một vài tay bình bút có ngọn bút quá ranh mãnh.

Ông hỏi nhỏ Rigt lúc thấy chàng này ngáp:

— Đã ngáp rồi kia à?

Rigt ngáp mà trả lời:

— Thế còn ông?

Ông kia tit mắt cười, ra ý nói:

— Tôi không ngáp nữa. Lúc này ngáp đã no.

Nghị viện năm ngoài họp trùng ngày hội chợ phiên.

Năm nay cũng vậy.

Người ta bảo: cũng là mở chợ cả.

Chợ phiên năm ngoài có sông bạc, nhưng còn có các trò hay.

THỐC

Chợ phiên năm nay chỉ có sông bạc.

Chợ Khai Trí cũng vậy. Con bạc to nhất là Bông và Lục: Lục thua cay.

Số trời đã định rằng Lục vận đen từ năm nay, nên dù có Đốc Sao đi kêu khẩn đến họ phủ kia cũng không đổi lại được việc tiền đình. Đản bà tuy chưa làm chính trị, nhưng cũng là một thế lực chấn trong.

Họ tranh đấu theo lối của họ. Tranh đấu cho đức lang quân. « Chàng nên danh giá, thiếp nên sang ». Đó là lối làm quan tâu.

Bởi thế có Đốc Sao chạy cho ông Lục, chạy ở trần giấn chưa đủ, còn vàng hương lo lót các thần linh. Vì thần linh cũng biết ăn hối lộ.

Nhưng thiết thực hơn là người nhà ông Bông. Hôm nọ, ông Võ đức Diên, trong lúc vui chuyện với một nhà báo đến phỏng vấn, nói nửa thực nửa đùa:

— Này, Ngọc Thỏ hẳn trông thấy một người đàn bà cầm một nắm giấy bạc ketchup đem đến buồng bên ở hội Khai Trí đấy. Lúc ấy vớ bỏ phiếu tua thứ nhất. Nữ tướng đem thêm viện binh...

Nhi nữ tạo anh hùng là thế.

Tin Haiphong

Năm nay nghị viện Hải-phòng hoàn toàn đổi mới, duy còn có mỗi một ông Phạm Bằng Vàng.

Người ta đã tưởng dân Hải-phòng nên mừng, không ngờ, theo gương Phạm Bằng Vàng, mấy ông nghị mới năm nay thì nhau mà ngớ ngẩn.

Ngay từ hôm khai mạc, mấy ông đã tỏ ra những triệu chứng bất trị của bệnh « ít lời » — để khỏi phải nói là bệnh câm.

Mà thế lại hay. Vì nếu họ nói được, và ngựa mồm muốn nói, thì Hải-phòng còn gì là thế điện. Người ta sẽ do người thay mặt để mà đoán trí thức Hải-phòng.

Hình như sự người ta hiền lành, vừa rồi Hải-phòng nhờ ngọn lửa nghịch ngợm của Tân-Lang, giữ cho ba ông nghị mới ba bài tiền chầu theo lối « tiền chân anh khóa ».

Bài thứ nhất, tặng ông Tân Tân, một ông « thợ may tây » có thể

Tàn nhang khởi hàn

Bôi thí nghiệm ngay tại Mỹ-viện trong 5 phút thấy biến hẳn lột đen. Làm mịn tươi da mặt. Tàn nhang không phát lại nữa.

Giá 2p.00 — 3p.00 — 5p.00 một hộp

Da trắng mịn tươi đẹp mãi 2\$ 3\$ một hộp

Đã xoa hóa-chất này, da không khô bạc, nước da tươi mịn mãi. Nhờ dùng phải phần kem xấu cũng không hại da nữa.

QUÀ BIỂU — Nếu mua từ 3\$ giờ lên

Biếu một hộp nước hoa, kem, phấn, chì, son hay brillantine: Oyster (Con Hến) Houbigant, Tokalon, Chéramy, Dixor, Duvélia, Lanselle, Yardley, Guitare, Arcanciel, Gorlier, L'Oréal, Bourjois, Email Diamant, Lux, Lenthéric, Coty, Forvil, Orsay, Rosé-mail, Éclador, Cutex, Luxuria, Lesquendien, Klytia, Innoxa, Epitoplaster, Simon, Faber, Lanvin, Ricils, Rimmel hay Roger v.v.

MỸ VIỆN AMY 26, Hàng Than — Hanoi

VIỆN SỬA ĐẸP NGƯỜI BẰNG ĐIỆN KHAI TRƯƠNG TRƯỚC NHẤT TẠI XỨ ĐÔNG-PHÁP TỪ NĂM 1936

MÁCH

nhieu tiền cũng như có rất ít chữ. Hai bài sau gửi cho ông Cửu Ty và ông Trần Hồng Hạnh, hai công trich kiệt tác của tạo hóa về sự khâm nãm và sự ngu si.

Xin lục nguyên vào cả ba bài, để khi nhàn hạ trong nghj viện, ba ông đọc lại cho vui. Hoặc đưa cho chị em Khâm-thiền hát xa mạc.

TIỀN CHÂN ÔNG NGHỊ ĐỒNG CHUA

I. — Ông Tân Tân.

Ông Tân Tân ơi! tôi tiểu chân ông ra lần đầu tiên,

Cái kim, chiếc kéo, miếng phấn mầu ông nhờ đem đi.

Ông Tân Tân ơi! chốn nghj trường ông ngồi ông có điều chi,

Thì ông lấy mảnh giấy để ông ghi lấy cái dáng con người,

Của ông thống nhà ta khi đi lại, lúc đứng ngồi,

Về ông may mười bộ đề đem đứng ngoài ngự đang.

Ông Tân Tân ơi! Nếu hôn dất nhà ông con phát từ tang,

Thì phen này ông phát chức Hàn... thàng chức chẳng phải chơi.

Mặc cho bìa miệng tiếng đời...

II. — Ông Cửu Ty

Ông Cửu Ty ơi! tôi tiểu chân ông lên chốn nghj trường,

Các ông vai về hợp việc... lảng cho nó rõ no.

Ông Cửu Ty ơi! tôi rất mong ông chóng liệt, sớm lo,

Bát-ty ông chạy lấy để gọi cho nó thêm hùng,

Thất, lục ty ông tấn phát đùng đùng,

Cho bồ khi rat gói ông khấn nãm đồng chưa xuôi...

Nhất, nhị ty khi ông tới được rồi,

Âm ty ông tới nữa, là sướng cái đời nhà Ty.

III. — Ông Trần Hồng Hạnh

Ông Trần Hồng Hạnh ơi! tôi chẳng biết tiểu chân ông đi để làm gì?

Tiếng tây ông cóc biết, tiếng Annam thì ông nói ngân nga.

Ông Trần Hồng Hạnh ơi! chúng tôi « tác thành » cho ông từ bấy đến giờ,

Ôc ông biết đã bớt lù mờ được chút nào chăng?

TÂN LANG

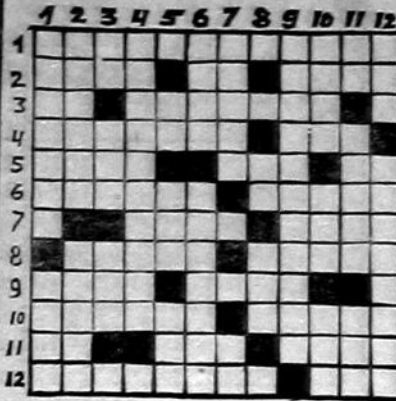
TRANG GIẢI TRÍ

Chúng tôi xin tặng thưởng ba tháng báo cho năm độc giả gửi bài giải đúng đến trước nhất.

Còn thể có thì có lẽ còn kho hơn một bực nữa. Ai gỡ giúp ông Lục để được hay hòa xin tặng một năm báo. Không gỡ được nhưng đem sức học rộng về kỹ sử, kỹ trùn ra mà bản tân hợp lý và có duyên nhất cũng xin tặng nửa năm báo Ngày Nay.

Ô CHỮ NGHỊ VIỆN

RẤT KHÓ NHƯNG RẤT VUI

Ngang

1 — Một thứ « hàn biên » (chữ không phải dân biểu). 2 — Một ông nghj có cái tên mạnh, nhưng lời bản cải thì không như thế. Vai các ông nghj Thăng, Tá, v.v.

đông trên sân khấu nghj trường. Theo phái khỏe. 3 — Giọng nói như đàn bà của vai ông nghj (ông). Con đường ông nghj Bông đi theo (nghĩa đen và nghĩa bóng) Tinh cách số đông các ông nghj. 4 — Một ông chính phủ biểu mà người ốm cần đến. Nghj viện đối với dân hay cái ấy đối với con bò. 5 — Vì thế nên ông nghj ấy kém thông minh. Bản lá phiếu thực rồi còn kêu... gi. Ân xu (tất). 6 — Khoác lác. Ngong... 7 — Vì rút viện trưởng Nhà hội họp của các ông nghj ở dưới xóm (nhà đàn bà). 8 — Mặt thế vì các ông ấy thực khoa luận mấy tới ở nhà các chị em. Bón, năm ông nghj có xương máy ấy. 9 — Vì không nhà được. Vào đây rồi nó cũng ra lỗ bằng mất thối (ý nói ông nghj ăn tiền). 10 — Công việc bầu cử đã thành ra thế. Biểu hiện để tả cảnh « nô nức » dưới xóm trong khóa bản nghj trường. 11 — Công việc của nhiều ông nghj bằng miệng và bằng tay. Bụng nhiều cỏ đầu sau mỗi khóa bản viện trưởng. Nếu không bầu cho tôi thì liệu bầu. 12 — Ông nghj ấy có cái bết hiệu ấy vì hôm trước đi hát khoa

7 và 8. Làm bừa đi (hỏi làm việc của nghj viện).

Độc

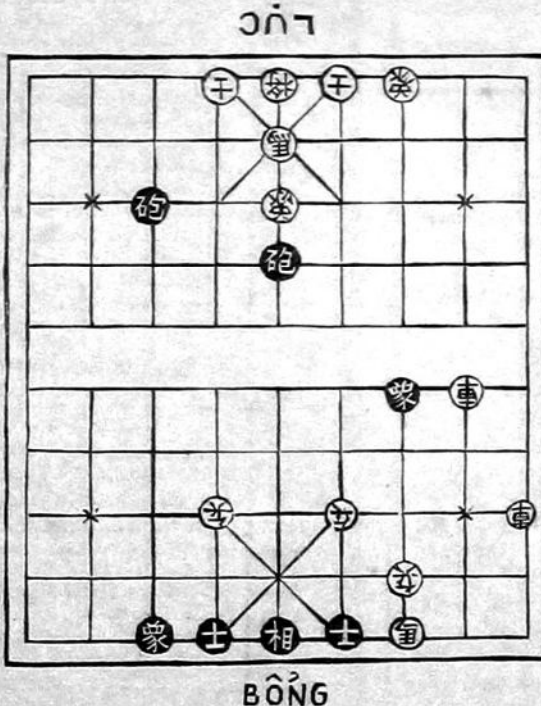
1 — Đi theo ông viện trưởng xuống xóm (tiếng nhà nghề và giọng ông nghj An). Về mặt của phái ông Lục sau khi bầu viện trưởng. 2 — Ăn tiền để bằng thế chẳng? Một con vật có cái tính ve ve của một số ông nghj. 3 — Giống như bết. Ý diều cợt. Phạm trước một số ông nghj 4 — Người tác chương. 5 — Công việc viện bỏ như con ấy (chữ nhỏ). Tinh chất một số nghj viên. Miệng làm ông nghj cảm như miệng nó. 6 — Việc làm của mấy ông nghj xã hội đối với « đảng trong khóa bầu viện trưởng năm nay. Trong viện cũng có hạng nghj du của ấy? 7 — Nơi ấy của các ông nghj thường ở dưới xóm. Sau khi tinh tiền thì vong linh được thế. 8 — Ông nghj quân sư của ông Bông. Giọng một vai ông nghj rệu. 9 — Hạng nói hươu vượn, chẳng có chính kiến gì (nôm na). 10 — Thế của hai đảng dựa lẫn nhau. Nói trước để rồi không đưa tiền. Hai trong bảy tình, đối với phe mình và phe phản đối. 11 — Tiếng gọi chi. Bối với viện dân biểu ai không có ý diều cợt ấy. Đến viện mà không làm gì (chữ nhỏ). 12 — Tiếng tây độc nhất của một số ông nghj. Nghề ấy kiếm ăn được trong mỗi khóa bầu viện trưởng.

GIẢI ĐÁP Ô CHỮ KỶ TRƯỚC

NGANG: 1 — Chương trình. 2 — Ưu thời. Á ngữ. 3 — Oe. Ân ái. Huy. 4 — Nghi án. U-nãn. 5 — Giổ Ngụ cơ. 6 — Tánh. Nát. 7 — H. P. Aphông. 8 — Nhung. Tử. 9 — ð. Ngụy. O thờ. 10. Nhi. Se. Sườn 11 — Gia cát Lượng.

ĐỘC: 1 Cương thường. 2 — Huế giáp Hi. 3 — Ut Hồn. Nia 4 — O hay l Hang. 5 — Nợ nãn Phù sa. 6 — Giảng thuyết. 7 — Ôn 8 — Rá. Úc, Ngộ sự. 9 — Ình ương. Tu ôi 10 — Ngựa. Thôn. 11 — Huynh trưởng. K. H.

THỂ CỜ NGHỊ TRƯỞNG

Ông Lục được đi trước, lại có rất nhiều quân. Nhưng vì xe xe, ngựa ngựa quân chân nhau, ngãng lẫn nhau nên quân nhiều cũng bằng thừa. Còn ông Bông chỉ có hai quân « pháo » (pháo đầu, pháo nách) nhưng ông ta quả quyết chằm ngồi không tiếc, nên ông Lục đã bị ông ta chọc nước pháo bị.

Nếu quý ngài muốn đỡ tốn thời giờ và tiền bạc thì nên dùng một cây đèn manehon hiệu

PETROMAX RAPID

Đèn PETROMAX RAPID đã hoàn toàn đoạt một kỷ-lục mới trong kỹ-nghệ đèn manehon

KHOÍ PHẢI SÔNG BẰNG RƯỢU ALCOOL :
KHÔNG ĐẰY MỘT PHÚT ĐỒNG HỒ ĐÃ THẤP SONG CÂY ĐÈN :
MUỐN ĐỐT BẰNG DẦU HÔI HAY DẦU SẰNG CỨNG ĐƯỢC :

thiết là một thứ đèn chế tại Đức quốc hoàn toàn tiện lợi và bền đĩ vô cùng, mà nay chẳng có thứ đèn nào sánh kịp.

Đại lý độc quyền sứ Đông - Dương :

Etablissements **DAI-ICH** - 29, Bd Tongdocphuong, Cholom
Chuyên môn bán đủ các kiểu đèn manehon và đồ phụ tùng các kiểu đèn.

N. 227 — 200 bougies
1 litre dầu đốt đặng 18 giờ

N. 228 — 300 bougies
1 litre đ đốt đặng 12 giờ

N. 229 — 500 bougies
1 litre dầu đốt đặng 10 giờ

Rentrée des classes

Vous trouverez à l'I.D.E.O. tous les articles scolaires nécessaires à vos enfants

Articles de bonne qualité leur donnant le goût du travail.

Articles « RECLAME » vous permettant de faire des économies :

Cahier de Brouillon « RECLAME » 100 pages	0\$12
Boîte de 100 copies doubles, beau papier	1.80
Ramotte de 100 — — quadrillé multiple	1.00
Plumier laqué, couvercle chromos	1.05
Compas sur panoptics : 15 et 4 pièces	0\$65 & 0.48
Compas plats nickelé réversible double usage	1.18
— — — en pochette : 2\$85 — 2.20 & 1.55	
Nécessaire scolaire 4 pièces pochette cuir	0.52

Catalogue des articles scolaires sur demande

L' I. D. E. O.

LIBRAIRIE - PAPETERIE — HANOI - HAIPHONG

Bà mẹ Trời...

Không biết có phép thần thông gì mà ai sanh khó, gặp bà thì sanh dễ, và muốn cho cái thai ra lúc nào cũng được. Nên chỉ người ta đặt tên là bà mẹ Trời. Tôi còn nghe một chuyện lạ. Một đêm kia, bà mẹ Trời đi tiêu, gặp con cạp to cũng bà chạy vào rừng. Chứng bở bà xuống, thì bà thấy cạp-cái, đang chuyễn bụng rên la. Bà hiểu ý, đỡ giúp cho cạp cái. Khi đẻ xong cạp đợc cũng bà trả lại chỗ cũ. Qua bữa sau, cạp đem đến đèn ơn bà một con heo to. Chuyện này không biết có thiệt không, nhưng phần nhiều đàn bà đã nghe nói chuyện này. Đó là chuyện bà mẹ Trời. Bây giờ tôi thuật thêm một thứ thuốc Trời, vì nó hay quá, mà người ta cũng đặt tên nó là món thuốc Trời ; là : Thuốc Dưỡng thai hiệu Nhân-Mai. Tôi chắc rằng một trăm người sanh dễ, thì đủ một trăm lần đau bụng có người đau quá, phải mắng rủa ông chồng. Chứng đau bụng đẻ nó không phải như đau bụng thường. Nó đau thấu trời xanh, vì sự đau ấy nó làm giảm sức người đàn bà, có khi đau tới mức đẻ không được, hoặc đẻ được cũng mệt đuối, vì thế mà tánh mạng rất nguy, có khi phải chết. Qui bà không nên xem thường, sau ăn năn đã muộn.

Muốn khỏi những điều đau khổ ấy, nhớ uống hai hộp dưỡng thai hiệu Nhân-Mai giá mỗi hộp một đồng, uống lúc thai được bốn tháng sắp lên. Uống được thuốc này rồi lúc sanh không đau bụng chút nào, và xanh một cách mau lẹ, người đàn bà vì vậy mà không biết mệt, tánh mạng vững vàng. Thuốc này hay lạ lùng lắm, thậm chí cho đến đẻ con so và đẻ nhỏ nôi « lớn » mà cũng không biết đau bụng là gì. Người có dùng rồi lấy làm lạ lắm, cho thuốc này là thuốc Tiên, hay lạng lẩm. Uống hai vai là đủ.

Một điều lạ, là khi sanh rồi người mẹ vẫn khỏe như hồi chưa sanh, và đứa nhỏ vẫn tốt, và không ẻo nọc. Thuốc thật hay, và khắp Đông-Pháp có trên 600 đại-lý bán.

Saigon : Nguyễn-thị-Kính, góc Chợ-Mới và các ga xe điện có bán.
Mua sỉ do : Nhân-Mai 298 Paul Blanchy, Saigon

Hanoi : Nguyễn-vân-Đức, 11 Rue, des Caisses.

Haiphong : Mallin 60 Avenue Paul Doumer

Vientiane : Đỗ-đình-Tạo

Hue : Viên-Đệ 11 Quai Sasse

Quinhon : Hồ-vân-Ba Avenue Khai-Đình

Tourane : Nguyễn-hữu-Vinh

HỘI VẠN-QUỐC TIẾT-KIỆM

HỘI TƯ-BÓN LẬP THEO CHI-DỰ NGÀY 12 AVRIL 1910

Vốn đã đóng tất cả: 1 triệu lượng bạc và 8 triệu quan tiền Pháp
HỘI QUÁN
7, Avenue Edouard VII
Thượng-Hải

QUẢN-LÝ CỞI ĐÔNG-PHÁP
26, đường Chaigneau
SAIGON

Số tiền dự trữ tới ngày
31 Décembre 1937
(cho cỏi Đông-Pháp)

\$ 2.372.438,96

\$ 2.403.548,30

Tiền cho vay trong cỏi Đông-Pháp để đảm bảo số tiền đóng
vào HỘI kể trên đây

XỔ SỐ HOÀN VỐN CHO PHIẾU TIẾT-KIỆM MỖ NGÀY

CHI NGÁNH
ở Saigon
26, Bđ. Chaigneau

29 Août 1938

CHI NGÁNH
ở Hanoi
8th, phố Tràng-thị

Chủ tọa: Ông BERTHET ở SAIGON

Dự kiến: Các ông NGUYEN-HUU-TINH và LAI-VAN-QUOI

CÁCH THỰC SỐ 1 - Hồi nguyên vốn

Số nhân theo những số quay ở bánh xe ra:

230-4541-8033-11642-14009-16789-18591-23364-24260-27309-31281-35846

Vé được hưởng quyền lợi kỳ xổ số này:

4541	Bà MARCELLE LUCIE GOURSOLLE, Villa Jean Marie ở SAM-SON — THANHHOA...	2.000
18591	Bà HO-THI-PHUONG, ở GOCONG	100
7309	Bà NG.-THI-LUY, Bà ở ở THAI-NGUYEN	1.000
31281	Bà ALBERT BEAUTEAUD, Chùa Thanh-yên phố Khai-định — VINH	1.000
35846	Vé chưa phát hành.	

CÁCH THỰC SỐ 2 - Hồi nguyên vốn

Hạng bộ trúng: 308 có các phiếu số 1701 15855

Vé được hưởng quyền lợi kỳ xổ số này:

1701	Ông NG.-NANG-LIEU, ở PNOMPENH	500
15855	Bà TRAN-THI-THIỆP, 8, đường Tòa xử THANH-HOA	250

CÁCH THỰC SỐ 3 - Hồi nguyên vốn

Hạng bộ trúng: 1358 có vé 1164.

Vé được hưởng quyền lợi kỳ xổ số này:

1164	Vé vô danh, ở SAIGON	125
------	----------------------	-----

Xổ số trả tiền lời cho phiếu số 3 - số tiền của: 67 \$ 88

Phiếu số 1030 đã trúng ra là phiếu 125 \$

8 phiếu sau này được chia số tiền lời ấy:

1030	Ông NG.-VAN-VANG, ở PNOMPENH	\$ 40
1037	Ông NGUYEN-DONG, ở QUINHON	\$ 19
1089	Cô TA-THI-MAI, ở PHANTHIEP	\$ 19
1093	Vé vô danh ở SAIGON	\$ 19
1145	Ông TRUONG-THANH, ở PHANTHIEP	\$ 19
1147	Ông TRUONG-THANH, ở PHANTHIEP	\$ 19
1148	Vé vô danh ở SAIGON	\$ 19
1149	Vé vô danh ở SAIGON	\$ 19

CÁCH THỰC SỐ 4

Xổ số thứ 1 - HỘI VON GÁP BỤI

1583 | Ông ANDRE 36, phố Rousseau, SAIGON (Vé 1000\$) | **5.000**

Xổ số thứ 2 - HỘI NGUYỄN VỐN

Hạng bộ trúng: 2590 có các phiếu số 14574-

26036A-2484A-5636A-19953A-7441B

Vé được hưởng quyền lợi kỳ xổ số này:

14574	Vé vô danh	1.000
26036A	Ông NG.-VAN-GAN, ở BARIA	500
2284A	Ông TRAN-VAN-QUI, ở SAIGON	200
5636A	Ông NG.-VAN-TRANH, Tham-tá ở Ga HUE	200
19953A	Bà TRAN-THI-BA, ở nhà ông NGOC, Tri-phủ Quang-oi, SON-SAY	200
7441B	Ông NGUYEN-GIAC-MONG, Sở Liêm-phòng, NAM-DINH	200

Xổ số thứ 3 - MIEN GOP

Hạng bộ trúng: 207 có các phiếu số 17514-

Vé được hưởng quyền lợi kỳ xổ số này:

17514B	Ông NG.-VAN-TRONG, ở SOCTRANG	Giá bán	Vốn
		274 \$ 50	500 \$

Kỳ xổ số sau nhắm vào ngày thứ tư 28 Septembre 1938 hồi 11 giờ sáng tại sở chính của ban hội bên cỏi Đông-Pháp, 26 đường Chaigneau ở Saigon.

Hội cần dùng Đại-lý và kinh-kỹ-viên có đủ tư cách và giấy chứng nhận tốt.

PHIẾU MỚI CÁCH THỰC « P »

Phiếu Tiết-Kiệm cách thức P của hội

VẠN-QUỐC TIẾT-KIỆM

có thể gây một số vốn là:

mỗi tháng đóng

10.000 \$ — 50 \$ 00

5.000 — 25 \$ 00

Kể ngay từ tháng đầu mua, phiếu số được dự cuộc xổ số hoàn vốn trước kỳ hạn đã định. Phiếu trúng ra, thì được hoàn lại ngay số tiền bằng với phiếu, chẳng kể số tiền người chủ phiếu đã góp được ngân nhà số tiền. Mỗi khi Hạng tiền

Prof.

Khanhson
36 JAMBERT
■ HANOI ■

Tôi lấy ba khoa học mà nghiên cứu về đời người ta :

**Khoa triết tự (graphologie) để nói về tính nết,
Khoa tử vi và chiêm tinh (astrologie) để nói về
thân thể, gia sự và vận hạn.**

**Trong bốn năm tròn tôi kinh nghiệm đã
được nhiều kết quả hay, tuy mười điều chẳng
được trúng cả vì mình đâu phải thần thánh,
song cũng được bày tám phần chắc chắn chứ
không dám nói ngoa.**

**Vậy bà con hãy thử coi một quẻ mà xem bói
khoa học ra sao, chỉ cần một chữ ký tên (ký cả
họ và ký bằng hán tự hoặc quốc ngữ cũng
được) cho biết tuổi (tuổi tây hay ta cho đúng,
không cần ngày sanh) kèm theo ngân phiếu 7
hào trong ít bữa sẽ rõ đời mình ra thế nào,
tình duyên, con cái, của cải ra sao.**

Có nhiều người mạo nhận tên tôi mà đi làm sằng vậy bà con phải cẩn thận kẻo bị lừa, về phần tôi đi tới đâu cũng lại ở Hôtel và không tiếp khách, tôi có sai người thay mặt đi mời, từng nhà để lấy chữ ký mà thôi, những người thay mặt tôi đều có carte và hình ảnh của tôi đính theo mới phải.

Bắt đầu từ 29 SEPTEMBRE 1938 tuần báo

TÌU THUYẾT THỨ NĂM

Bắt đầu từ 29 Sept. 1938

SẼ RA 20 TRANG LỚN VỚI

**tất cả những
đặc sắc của
một tờ báo lớn**

- Trang Văn - Học
- Trang Thanh niên
- Trang Phụ - nữ
- Trang Chiêu bóng
- Trang Hanoi - Đẹp

và

Những trang mỗi tuần mỗi lạ

LẠ MÀ ĐẶC SẮC

TÌU THUYẾT THỨ NĂM

Bắt đầu từ 29 Sept. 1938

Sẽ tổ chức những cuộc thi
và đặt những giải thưởng

Tạo nhã và diệc đáng

- GIẢI HÀNG NĂM
- GIẢI HÀNG THÁNG
- VÀ GIẢI MỖI TUẦN

một giải thưởng

chưa từng có ở nước ta, giải
« Du lịch Hanoi - Paris »
rất dễ dàng, ai cũng dự được
Những giải « Văn - chương »
Những giải « HANOI - ĐẸP »
Những giải « Mỗi tuần mỗi lạ »

VUI VÀ LỢI ÍCH

TÌU THUYẾT THỨ NĂM

Bắt đầu từ 29 Sept. 1938

RA TẬP MỚI ĐÁNH SỐ TỪ 1

Những người giám đốc mới
cho ra mắt độc giả

một thẻ tài

mới

trong 20 trang

lớn

MỚI RA VÀ LỚN LÊN

« TÌU THUYẾT THỨ NĂM » ra tập mới, số từ 1

Kẻ có hàng trăm nghìn thứ thuốc bỏ thận, nhưng ai cũng công nhận thuốc Lương-nghi Bỏ-thận của Lê huy-Phách hay hơn cả

Vì thuốc này bào chế rất công phu. có vị phải tẩm phơi hàng tháng để lấy dương khí, có vị phải chôn xuống đất đúng 100 ngày để lấy thổ khí, và đất nhất là vị « hải cầu thận », nên chữa các bệnh ở thận hiệu nghiệm vô cùng !

Những người thận hư : đau lưng, váng đầu, rụng tóc, mờ mắt, ã rai, tiểu tiện trong đục bất thường, tinh khí ít và loãng... Những người mộng tinh, đêm ngủ tưởng giao hợp với đàn bà tinh khí cũng ra. Những người hoạt tinh : khi giao hợp tinh khí ra mau quá. Những người di tinh : tưởng đến tinh dục thì tinh khí đã tễ ra. Những người nhiệt tinh (tinh nóng). Những người lạnh tinh (tinh lạnh). Những người liệt dương, gần đàn bà mà dương không cứng. Những người sau khi khỏi bệnh phong linh, vì uống phải nhiều thứ thuốc công phạt làm hại thận mà sinh đau lưng như bẻ, chảy nước mắt, mắt mờ, ã tai, ướt qui đầu, tiểu tiện có ít vẩn...

Có các bệnh kể trên hoặc hết thầy những bệnh thuộc về thận khi... dùng thuốc Lương-nghi bỏ-thận số 20 của Lê huy-Phách đều khỏi cả. Hàng trăm vạn người dùng qua thuốc này đều công nhận là một thứ thuốc « bỏ thận » hay nhất. Giá 1p.00 một hộp.

Một phương-pháp hiệu-nghiệm nhất chữa bệnh lậu kinh-niên

Những ai đã thất vọng bởi những lời quảng cáo « khỏi trong giờ phút đồng hồ » ? Những ai đã chạy chữa đủ các thứ thuốc Tàu, thuốc Tây, những ai đã tiêm, rửa đủ các thứ thuốc Tây... mà bệnh vẫn thành kinh niên — Dùng thuốc Lê huy-Phách các ngài sẽ được hoàn toàn như ý — bệnh khỏi hẳn một cách chắc chắn ! Các thứ thuốc chữa bệnh phong tình của Lê huy-Phách là những thứ thuốc đặc tài, khắp Trung, Nam, Bắc đều có tiếng. Ai cũng công nhận rằng Lậu, Giang-mai không dùng thứ thuốc Lê huy-Phách nhất định không khỏi. »

LẬU KINH NIÊN — Hàng ngày ra ít mù, không buốt sỏi. Có người buổi sáng ra một vài giọt, hoặc nắn vuốt mủ ra đôi chút... Những người phải đi phải lại 3, 4 lần... dùng « Lậu mù » số 10 (giá 0p.50) và tuyệt Trùng số 13 (giá 0p.60) nhất định khỏi bệnh Lậu kinh niên. Công hiệu của hai thứ thuốc này không thể nào tả hết được. Hàng vạn người đã ơn nhờ hai thứ thuốc này mà tránh khỏi sự nguy hiểm của bệnh Lậu kinh niên.

LẬU MỚI MẮC — Tức buốt, đái rất ra mù... dùng « Thuốc năm 1935 » số 70 của Lê huy-Phách khỏi ngay. Thuốc Lậu số 70 của Lê huy-Phách chữa bệnh Lậu mới mắc hay nhất. Thuốc này đã làm lên đp hết thầy các thứ thuốc lậu Tây, Ta, Hoa hiện có ở xứ này. Giá 0p.60 một hộp.

BỆNH GIANG MAI — Lở loét qui đầu, mọt mồm gù hột khế, phồng ở khớp người, đau xương, đau lũng... nhẹ hoặc nặng tới bậc não... Dùng thuốc « giang mai » số 18 của Lê huy-Phách khỏi hẳn, không hại sức khỏe và sinh dục. Giá 1p.00 một hộp.

TUYẾT TRÙNG LẬU, GIANG MAI — Một thứ thuốc chế theo hóa học, chuyên môn lọc máu sát trùng. Những bệnh phong tình (lậu, giang mai, hạ cam) chưa thuốc sinh nhiều biến chứng : tiểu tiện trong đục, có vẩn, ướt qui đầu, giãi thịt, khắp thân thể đau mỏi... dùng tuyết trùng số 12 giá 0p.60, các bệnh khỏi hết, bệnh không bao giờ trở lại được nữa. Thure là một thứ thuốc hay nhất ở xứ này ! Mắc bệnh phong tình mà chưa dùng thuốc Tuyết trùng số 12 của Lê huy-Phách nhất định bệnh chưa khỏi tuyết nọc được.

Nhà thuốc LÊ HUY-PHÁCH

N° 10 — Bd Gia-long (Hàng Giò) — HANOI
YÁ KHÁP CÁC TỈNH TRUNG, NAM, BẮC-KỲ ĐỀU CÓ ĐẠI-LÝ

Nên dùng các thứ trang sức INNOXA

chế theo phương pháp khoa học dưới quyền kiểm soát của Bác sĩ chuyên môn.

LAIT INNOXA MOUSSE INNOXA

Lau sạch da, đẹp da Kem hợp da thường, da khô một chai 1p.05 một lọ 0p.95

CRÈME NACRÉE CRÈME ORGANIQUE

Kem hợp da bóng nhờn Kem dưỡng chất làm trẻ da một lọ 1p.05 một lọ 1p.90

POUDRE INNOXA

Phấn INNOXA đánh không hại da một hộp 0p.85

các bà, các cô sẽ thấy da dịu mịn tươi trẻ

Bán lại các hàng bào chế lấy và các cửa hàng 10. ĐẠI LÝ: INNOXA 35, Rue Jean Soler — HANOI

PHUOC LOI

1, PAUL DOUMER, HAIPHONG

Articles de Nouveautés
Chapellerie, Bonneterie
Maroquinerie, Lunetterie
Parfumerie et Beauté
Cravates, Ceintures

Sữa

NESTLÉ Hiệu Con Chim

SỨC MẠNH CỦA TRẺ CON
BAO THẦU CHO CHINH PHỦ PHÁP

Hỏi xin không mất tiền quyền sách dạy cách nuôi trẻ của bác sĩ Vidal soạn ở hàng NESTLÉ, phố Paul Bert, số 55 HAIPHONG